

บทที่ 5

ศึกษาและวิเคราะห์การบรรเลงเพลงเร็วในวงเครื่องสายไทย : กรณีศึกษา

เรื่อง แยกมัดตีนหมู ทางหลวงชาญเชิงระนาด (เงิน ผลารักษ์)

การศึกษาและวิเคราะห์การบรรเลงเพลงเร็วในวงเครื่องสายไทย : กรณีศึกษา เรื่อง แยกมัดตีนหมู ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเฉพาะเครื่องดนตรี ได้แก่ ซอด้วง ซออู้ และจะเข้ โดยได้ยึดถือเอาทำนองฆ้องวงใหญ่ ซึ่งถือเป็นทำนองที่มีความใกล้เคียงกับทำนองหลักมากที่สุด เป็นหลักในการสร้างสรรค์ทำนองของเครื่องดนตรีในวงเครื่องสายไทย โดยเครื่องดนตรีทั้ง 3 ชั้นนั้น ต่างก็มีหลักในการคิดประดิษฐ์ทำนองที่แตกต่างกันออกไป

ในการศึกษาและวิเคราะห์การบรรเลงเพลงเร็วในวงเครื่องสายไทย : กรณีศึกษา เรื่อง แยกมัดตีนหมู ทางหลวงชาญเชิงระนาด (เงิน ผลารักษ์) ทั้งนี้ผู้วิจัยจะได้ทำการเปรียบเทียบให้เห็นถึงการสอดทำนองของเครื่องดนตรีทั้ง 3 ชั้นกับทางฆ้อง รวมทั้งทางฆ้องที่เป็นปัญหาต่อการสอดทำนองในวงเครื่องสายไทย พร้อมทั้งยกตัวอย่างทางบรรเลงในวงเครื่องสายไทยเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงการแก้ปัญหาที่พบในการบรรเลงเพลงเร็วนั้น

ท่อน 1

(1)

ทางฆ้อง	(ทล) ช - ช ร ร	(ทล) ล ท	ร - ม -	- ช (ลท	ร - ม -	ช - ร ม	ช ล - ช)
	ช ร -	ร ท	ช	- ท - ร	ร - ช	- ท - ร	- ท - - - - ช
จะเข้	(ทลช) ช	ช ร ท	(ทลช) ล ท	ร ท ม ร	ท ช ล ท	ร ท ม ร	ฟ ม ร ม ฟ ช ล ช)
	ร	ร					
ซอด้วง	(ร ช	ร		ร ม ร		ร ม ร	ช ม ร ม ช ม ล ช)
	(ทลช	ทล ท	(ทลช) ล ท	ท	ช ทล ท	ท	
ซออู้	(ทลช) ช	ช ร ท	(ทลช) ล ท	ล ท ค ร	ช ทล ท	ร ท	ช ช ล ช)
	(ร	ร				ม ร	ม ร ม ม

การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย 3 ชิ้น คือจะเข้ ซอด้วงและซออู้ มีลักษณะการดำเนินทำนองที่มีความใกล้เคียงกันดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

จะเข้มีลักษณะการดำเนินทำนองเป็นทำนองเก็บเหมือนกับทำนองหลักโดยเป็นลักษณะการดำเนินทำนองที่เหมือนกันเริ่มตั้งแต่ห้องที่ 1 ถึงห้องที่ 6 ส่วนทำนองห้องที่ 7 - 8 นั้นมีการใช้เสียงที่ตกหลุมคือเสียงฟา มาประกอบเป็นทำนองเพลง ซึ่งในการดำเนินทำนองหลักจะใช้เสียงซอลมาเรียงร้อยไปสู่ทำนองลูกตก การดำเนินทำนองของจะเข้มีการใช้สายกลางเป็นหลักเริ่มตั้งแต่ห้องที่ 1 - 6 และใช้สายเอกในห้องที่ 7 - 8

ซอด้วงมีลักษณะการดำเนินทำนองเป็นทำนองเก็บเช่นเดียวกับจะเข้โดยมีทำนองเป็นลักษณะเหมือนกับทำนองหลักทั้ง 8 ห้องโน้ต

ซออู้มีลักษณะการดำเนินทำนองเป็นทำนองเดียวกันกับทำนองของซอด้วง ซึ่งเป็นทำนองที่เหมือนกับทำนองหลักเช่นเดียวกัน แต่พบความแตกต่างในห้องที่ 4 โดยมีการซ้ำโน้ต 2 ตัวท้ายในห้องที่ 3 ทำให้เกิดความต่างไปจากทำนองของซอด้วง

ในการดำเนินทำนองทางเครื่องสายทั้ง 3 เครื่องดนตรีมีลักษณะเป็นทำนองเดียวกับทำนองหลัก ทั้งนี้เนื่องจากทำนองหลักมีลักษณะเป็นทำนองเก็บประกอบกับกลวิธีพิเศษ "สะบัด" ทำให้เครื่องดนตรีอื่นๆ ไม่สามารถแปลทำนองออกไปเป็นอย่างอื่นอีกได้

ท่อน 1

(2)

ทางฆ้อง	- ท ล ช	- ฟ - ม						
	- ท ล ช	- ฟ - ม						
จะเข้	ล ท ล ช	ล ช ฟ ม						
ซอด้วง	ร	ฟ ม						
	ท ล ช	ล ช						
ซออู้	ร ท ล ช	ล ช						
		ฟ ม						

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองกลุ่มนี้ ทำนองกลุ่มนี้เป็นทำนองหลักที่ทำหน้าที่เชื่อมทำนองของประโยคที่ 1 กับทำนองที่เป็นลูกโยนซึ่งจะได้แสดงต่อไปในโน้ตกลุ่มที่ 3 ลักษณะทำนอง มีการไล่เสียงจากเสียงที่ลงมา 3 เสียง และเปลี่ยนทำนองให้ช้าลงครึ่งหนึ่ง ใน 2 เสียงถัดมาสู่ลูกตกเสียงมี

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วง และซออู้เป็นการดำเนินทำนองเก็บเต็ม 4 ตัวโน้ตใน 1 ห้อง จะเข้ใช้เสียงลาเป็นเสียงเริ่มต้นเนื่องจากเป็นเสียงติดกันกับเสียงสุดท้ายของประโยคที่ 1 ซึ่งแตกต่างกับซอด้วงและซออู้ซึ่งเริ่มต้นด้วยเสียง เร ทำให้การดำเนินทำนองของ 2 ห้องนี้มีความชัดเจนและโปร่งใสมากกว่าทำนองของจะเข้

ทำนองกลุ่มนี้สามารถสรุปได้ว่า การดำเนินทำนองนั้นเป็นการเก็บเพิ่มจากทำนองหลักเป็นโน้ตเต็มห้องตามลักษณะการเก็บปกติของเพลงประเภทต่าง ๆ

ท่อน 1

(3)

ทางฆ้อง	- ม - ม	- บ - ม	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม
	- - - ล	- - - ม	- - - ล	- - - ม	- - - ล	- - - ม	- - - ล	- - - ม
จะเข้	มมม ฟม	ลช ฟม	รม ฟม	ลช ฟม	มมม ฟม	ลช ฟม	รม ฟม	ลช ฟม
ซอด้วง	มม ฟม	ลช ฟม	รม ฟม	ลช ฟม	ฟรม ฟ	มฟชล	รม ฟม	ลช ฟม
ซออู้		ลช		ลช	ล	ลช		ลช
	มม ฟม	ฟม	รม ฟม	ฟม	มฟม	ฟม	รม ฟม	ฟม

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองกลุ่มที่ 3 นี้ เป็นลักษณะการดำเนินทำนองที่เรียกว่า "ลูกโยน" ซึ่งโยนที่เสียงมี เป็นเสียงหลัก ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของ "โยน" มีการเรียงร้อยเสียง 2 ตัวโน้ตต่อ 1 ห้อง ทั้ง 8 ห้อง

การดำเนินทำนองของจะเข้เป็นลักษณะการดำเนินทำนองเก็บแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 4 ห้อง โดยทั้ง 2 กลุ่มดำเนินทำนองเหมือนกัน ในตอนต้นของแต่ละกลุ่มมีการ "สะบัด" ที่เสียงมีเป็นเสียงเริ่ม นอกจากนั้นเป็นการบรรเลงเก็บ 4 ตัวโน้ตต่อ 1 ห้องไปจนจบแต่ละกลุ่ม

การดำเนินทำนองของซอด้วงนั้น 4 ห้องแรกเป็นลักษณะการดำเนินทำนองเก็บอย่างจะเข้แต่ไม่มีการสะบัดที่ต้นห้อง ส่วน 4 ห้องหลังมีการดำเนินทำนองเป็นทางเฉพาะและมีความแตกต่างจากเครื่องดนตรีอื่น ๆ กล่าวคือ มีการเรียงร้อยทำนองเรียงเสียงต่อกันไปจบที่เสียงลา ดังนี้

ฟ ร ม ฟ	ม ฟ ซ ล
---------	---------

หลังจากนั้นดำเนินทำนองเก็บตามปกติไปสู่ลูกตก

การดำเนินทำนองของซออู้ 4 ห้องแรกเป็นลักษณะการดำเนินทำนองเก็บอย่างซอด้วง ส่วน 4 ห้องหลังมีการดำเนินทำนองในลักษณะเน้นเสียงต้นห้องที่ 5 ส่วนห้องที่ 6 - 8 มีการดำเนินทำนองตามปกติ

การสอดทำนองของเครื่องดนตรีทั้ง 3 ชิ้นนี้ มีลักษณะที่แตกต่างกันไปตามลักษณะเฉพาะของแต่ละเครื่องดนตรีดังที่ได้แสดงมาข้างต้น ลักษณะเช่นนี้ทำให้เกิดความหลากหลายในการดำเนินทำนองและมีความไพเราะไปอีกรูปแบบหนึ่ง

ท่อน 1

(4)

ทางห้อง	- ท ล ช	- ช - ม	- ท - ม	- ร - ค	- ท ล ช	- ช - ม	- ท - ม	- ร - ค
	- ท ล ช	- ม - -	- ล - -	ล - ช -	- ท ล ช	- ม - -	- ล - -	ล - ช -
จะเข้	ร ี ท ล ช	ท ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ค	ร ี ท ล ช	ท ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ค
ซอด้วง		ม ช ร ม	ร			ร ม - ม ม ม	ร	
	ช ท ล ช		ล ท ค	ช ล ท ค	ช ท ล ช		ล ท ค	ช ค - ค ค ค
ซออู้	ช ท ล ช	ล ช	ช		ช ท ล ช	ล ช	ล ท ค ร	ช ล ท ค
		ม ม	ร ม ร	ค ม ร ค		ม ม		

การดำเนินทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 4 ห้อง ในทำนองเดียวกัน มีลักษณะการเรียงร้อยทำนองจากเสียงสูงสู่เสียงต่ำ

การดำเนินทำนองของจะเข้ นั้น เป็นการเก็บเต็ม 4 ห้อง ๆ ละ 4 ตัวโน้ต การดำเนินทำนองมีลักษณะเรียงร้อยในลักษณะเรียงเสียงเหมือนกันทั้ง 4 ห้อง ดังนี้

ร ท ล ช	ท ล ช ม	ล ช ม ร	ช ม ร ค
---------	---------	---------	---------

ลักษณะการดำเนินทำนองของซอด้วงนั้นมีลักษณะการดำเนินทางเฉพาะตามข้อจำกัดของเสียง โดยลักษณะการดำเนินทำนองจะไม่มีเสียงที่เรียกว่า "เสียงฟาด" ใน 4 ห้องแรก ส่วน 4 ห้องหลังนั้น เป็นลักษณะการเปลี่ยนทำนองโดยมีการ "สะบัดเสียงเดียว" เข้ามาประกอบในห้องที่ 6 และ ห้องที่ 8 ทำให้มีความเปลี่ยนแปลงไม่ซ้ำกันระหว่างกลุ่มแรกและกลุ่มหลัง

การดำเนินทำนองของซออู้มีลักษณะที่เรียกว่า "ยื้อนเกล็ด" กล่าวคือมีการหมุนเสียงเป็นวงกลม ทำให้กลอนมีความสัมพันธ์ สัมผัสต่อกันและมีความไพเราะมากอีกแบบหนึ่ง

เมื่อเครื่องดนตรีทั้ง 3 ชิ้นสอดทำนองกันทำให้มีความกลมกลืนกันเนื่องจากแม้ว่าจะดำเนินทำนองเป็นทางเฉพาะก็ตามแต่สามารถยึดโครงสร้างของทำนองหลักได้อย่างดีเยี่ยม

ท่อน 1

(5)

ทางฆ้อง	ท - ช	- ช (ลท)	- - (รม)	ร - - ช	ท - ช	- ช (ลท)	- - (รม)	ร - - ช
	- ลช ร -	ร - ช	ล ท ค	- ช - -	- ลช ร -	ร - ช	ล ท ค	- ช - -
จะเข้			ม	ร ม ฟ ช			ม	ร ม ฟ ช
	ช ท ล ช	ช ล ท	ล ท ร		ช ท ล ช	ช ล ท	ล ท ร	
		ร				ร		
ซอด้วง	ร	ร	ร ม	ล ม ฟ ช	ร	ร	ร ม	ล ม ฟ ช
	ท ล ช	ท ล ท	ล ท		ท ล ช	ท ล ท	ล ท	
ซออู้	ร ท ล ช	ช ล ท	ล ท	ล ฟ ช	ร ท ล ช	ช ล ท	ล ท	ล ฟ ช
		ร	ร ม	ม		ร	ร ม	ม

การดำเนินทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 4 ห้อง ในทำนองเดียวกัน มีลักษณะการเรียงร้อยทำนองหลักโดยใช้กลวิธีพิเศษ "สะบัดสามเสียง" เข้ามาเรียงร้อย

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ นั้น มีการดำเนินทำนองในสายกลางประกอบด้วยสายลวดและเรียงร้อยต่อไปสู่สายเอก ซึ่งจะพิจารณาได้จาก 4 ห้องแรก ใน 4 ห้องหลังนั้นเป็นการบรรเลงซ้ำกับ 4 ห้องแรก

ลักษณะการดำเนินทำนองของซอด้วงมีลักษณะการดำเนินทำนองเป็นทางเฉพาะ ในห้องที่ 1 และห้องที่ 2 มีการดำเนินทำนองเหมือนกัน แตกต่างกันเพียงเสียงลูกตกท้ายห้องทำให้มีลักษณะ "สัมผัสระหว่างห้อง" หลังจากนั้นเป็นการดำเนินทำนองเก็บตามปกติไปจนถึงห้องที่ 4 ส่วนห้องที่ 5 - 8 นั้น เป็นการบรรเลงซ้ำทำนองกับ 4 ห้องแรก

ลักษณะการดำเนินทำนองของซออู้ มีลักษณะที่ซับซ้อนน้อยกว่าทำนองของซอด้วง มีการดำเนินทำนองเก็บตามปกติ ในห้องที่ 3 และ ห้องที่ 8 มีลักษณะการใช้กลอนหรือเสียง "ฟาด" ซึ่งเป็นลักษณะการดำเนินทำนองเฉพาะของซออู้ที่ต้องแสดงความโดดเด่นของเสียงออกมา

ในการสอดทำนองของทั้ง 3 เครื่องดนตรีนี้ มีลักษณะของการดำเนินทำนองซึ่งเป็นทางเฉพาะของแต่ละเครื่องดนตรีโดยยึดเกาะไปกับทำนองหลัก ซึ่งเป็นลักษณะของเพลงเร็ว ทั้งนี้เนื่องจากทำนองหลักของเพลงเร็วเป็นการดำเนินทำนองแบบเก็บและมีกลวิธีพิเศษประกอบด้วยซึ่งมีความแตกต่างไปจากทำนองหลักของเพลงประเภทอื่น ๆ

ท่อน 1

(6)

ทางห้อง	- - ซซ	- ม - ล	- ซ - ม	- ร - ซ	ล ทร ม	ร ด ท ล	- ซ - ม	- ร - ซ
	- ซ - -	- ท - ล	- ซ - ท	- ล - ซ	ซ ร ม	ร ด ท ล	- ซ - ท	- ล - ซ
จะเข้	ซ ล ซซซ	ร ม ซ ล	ท ล ซ ม	ซ ท ล ซ	ล ทร ม	ร ค ้ ท ล	ซ ร ม ฟ	ซ ท ล ซ
ซอด้วง	ซ - ซซซ	ร ม ซ ล	ซ ร ม ฟ	ซ	ร ม	ร ม ซ ล		ร
				ท ล ซ	ล ท		ท ล ซ ล	ท ล ซ
ซออู้	ซ - ซซซ	ซ ล	ท ล ซ	ร ท ล ซ	ซ	ซ ล ท ร	ท ล ซ	ซ ท ล ซ
		ร ม	ม		ม ร ม		ม	

ลักษณะทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้ เรียกได้ว่าเป็น " ทำนองบาค" ซึ่งเป็นทำนองที่บรรเลงก่อนที่จะบรรเลงทำนองโยน ถือได้ว่าเป็นทำนองเชื่อมระหว่างทำนองปกติกับลูกโยน

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ นั้น เป็นการดำเนินทำนองแบบเรียบไปกับทำนองหลักซึ่งเป็นลักษณะการดำเนินทำนองตามปกติของจะเข้ในเพลงประเภทต่างๆ ไปที่มีใช้เพลงเดี่ยว การดำเนินทำนองของทำนองบาคนี้ไม่มีการใช้กลวิธีพิเศษแต่อย่างใด

ลักษณะการดำเนินทำนองของซอด้วงนั้น มีการสะบัดเสียงเดี่ยวที่ห้องที่ 1 เป็นการเริ่มต้น หลังจากนั้นเป็นการดำเนินทำนองเก็บตามปกติ ลักษณะการดำเนินทำนองพยายามหลีกเลี่ยงทำนองที่เรียกว่า "เสียงฟาด" ดังจะสังเกตได้จากห้องที่ 4 และห้องที่ 7 ซึ่งเป็นการยกเสียงมาตั้งใหม่ ไม่ต่อเนื่องจากเสียงก่อนหน้านั้น ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น

ลักษณะการดำเนินทำนองของซออู้ นั้น เป็นไปในลักษณะเดียวกับซอด้วง คือมีการสะบัดที่คันท้องที่ 1 และดำเนินทำนองเก็บตามปกติ เมื่อมีการสอดทำนองของทั้ง 3 เครื่องดนตรี ลักษณะของความกลมกลืนได้เกิดขึ้นเนื่องจากทำนองนั้นมีการยึดติดไปกับทำนองหลัก ซึ่งเป็นลักษณะที่เหมือนกันกับทำนองที่ผ่านมาข้างต้น

ท่อน 1

(๗)

ทางฆ้อง	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช
	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช
จะเข้	ค ช ล ช	ค ท ล ช	ฟ ช ล ช	ค ท ล ช	ล ฟ ช ล	ท ร ค ท	ฟ ช ล ท	ค ท ล ช
ซอด้วง			ฟ ช ล ช		ร	ร		
	ค ช ล ช	ค ท ล ช		ค ท ล ช	ค ช ล	ท ค ท	ค ท ล ท	ค ท ล ช
ซออู้	ค ช ล ช	ค ท ล ช	ช ล ช	ค ท ล ช	ช	ล ท ค ร	ช ค ท	ล ช
			ฟ		ฟ ค ฟ		ฟ	ม ม

ลักษณะทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้ เรียกได้ว่าเป็น " ทำนองโยน" ซึ่งเป็นทำนองที่บรรเลงต่อจากทำนองที่เรียกว่า "ทำนองบาค" และเป็นทำนองสุดท้ายของท่อนที่ 1 นี้

รายละเอียดของการดำเนินทำนองแบบโยนของจะเข้ ซอด้วงและซออู้ นั้น สามารถดูรายละเอียดที่ได้แสดงไว้ในทำนองเพลงท่อนที่ 1 กลุ่มที่ 3 ซึ่งมีความแตกต่างกันเฉพาะเรื่องของเสียงเท่านั้น

ท่อน 2

(1)

ทางห้อง	--รร	--รร	-ร--	ทล--	-ช--	-ม-ช	พม) มช	-ช (ลท
	---ล	---ท	--ชล	--ชม	---ร	----	ร--	ร-ช
จะเข้	--รล	--รท	-รชล	ทลชม	ชลชม	ชรมช	รมชล	ทชลท
ซอด้วง	--ร	--ร	-ร	ม	ชลชม	ชรมช	ร	มร
	ล	ท	ชล	ทลช			ลทล	ทท
ซออู้	--รล	--รท	ทรชล	ทลช	ชล	ชทลช	ลทชล	ทรลท
				ม	ร	ม		

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองหลักของกลุ่มทำนองนี้ มีลักษณะของการขึ้นต้นทำนองซึ่งจะพิจารณาได้จากห้องที่ 1-2 มีลักษณะการตั้งทำนองเป็นการขึ้นต้น หลังจากนั้นเป็นการดำเนินทำนองเก็บไปสู่ลูกตกเสียงมี ในห้องที่ 4 ส่วนห้องที่ 5-6 นั้น เป็นการลดเสียงลงมารึ่งหนึ่ง โดย 1 ห้องมีโน้ต 2 ตัวประกอบกัน และมีการใช้กลวิธีพิเศษ “ การสะบัด ” ในห้องที่ 7-8 เป็นการลงจบ ลักษณะการดำเนินทำนองหลักจะเห็นได้ว่าการจัดเรียงวางน้ำหนักทำนองเพลงได้อย่างมีระบบ

การดำเนินทำนองของจะเข้ นั้น ห้องแรกมีการดำเนินทำนองเหมือนกับทำนองหลัก ส่วน 4 ห้องสุดท้ายมีการดำเนินเป็นทางเก็บบรรณคาไม่ใช้กลวิธีพิเศษเข้ามาเรียงร้อยอย่างทำนองหลัก

การดำเนินทำนองของซอด้วงนั้นเป็นลักษณะไปในทิศทางเดียวกันกับจะเข้ กล่าวคือ 4 ห้องแรกดำเนินทำนองตามทำนองหลัก ส่วน 4 ห้องหลังมีการบรรเลงเก็บเรียบไปกับทำนองหลัก

แต่ไม่มีการใช้กลวิธีพิเศษแต่อย่างใด ลักษณะการดำเนินทำนองใน 4 ห้องทำนองนั้น ห้องที่ 5 - 6 เป็นการดำเนินทำนองธรรมดา ที่ห้อง 7- 8 เป็นการเรียงร้อยแบบหมุนเสียงเป็นวงกลมไปสู่ลูกตก

การดำเนินทำนองของซอฮู้ เป็นไปในทิศทางเดียวกับซอด้วง การดำเนินทำนองเฉพาะใน 4 ห้องทำนองนั้นมีลักษณะการดำเนินทำนองหมุนเสียงเป็นวงกลม เช่นเดียวกับซอด้วงแต่เป็นการหมุนทั้ง 4 ห้อง โดยให้เสียงพุ่งไปทางเสียงสูงไปสู่ลูกตกเสียง ที่

ทั้ง 3 เครื่องดนตรีทำการสอดทำนองต่างกัน ลักษณะการดำเนินทำนองจะมีความกลมกลืนกันเป็นอย่างดี

ท่อน 2

(2)

ทางฆ้อง	-- ร ร	-- ร ร	- ร - -	ท ล - -				
	--- ล	--- ท	- - ช ล	- - ช ม				
อะเข้	-- ร ล	-- ร ท	- ร ช ล	ท ล ช ม				
ซอด้วง	-- ร	-- ร	- ร	ม				
	ล	ท	ช ล	ท ล ช				
ซอฮู้	-- ร ล	-- ร ท	ท ร ช ล	ท ล ช				
				ม				

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองกลุ่มนี้ เป็นทำนองที่เหมือนกับทำนองกลุ่มที่ผ่านมา หากแต่มีการบรรเลงเพียงครั้งแรกเท่านั้น ลักษณะทำนองอย่างนี้เป็นการเชื่อมทำนองไปสู่ทำนองต่อไป รายละเอียดเกี่ยวกับการบรรเลงนั้นได้แสดงไว้ในทำนองกลุ่มที่ผ่านมา

ท่อน 2

(3)

ทางห้อง	(- ท - -	ลล - ฟ	- - / มฟ	- ล - ท	- ม - -	ม ม - ร	- ชลท	- ล - ช)
	- ท - ล	- - - ค	- ร -	- ล - ท	- ม - ม	- - - ร	ช - - ท	- ล - ช
จะเข้	(ลทลล	ร้ทลฟ	มรมฟ	มฟลท	ร มฟม	ลฟมร	ทชลท	ร้ทลช)
ซอด้วง	(ร	ร ฟ	มรมฟ	มฟล	ร มฟม	ลฟมร		ร)
	ลทล	ทล		ท			ทชลท	ทลช
ซออู้	(ลทลล	รทล	ลล	ทลรท		ล	ชลท	รทลช)
		ฟ	มฟ		ร มฟม	ฟมร	ร	

ลักษณะการดำเนินการทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้แบ่งทำนองออกเป็น 2 กลุ่ม ลักษณะเหมือนเป็นการถาม ตอบ หากแต่ทำนองถาม (ห้องที่ 1-2 และ ห้องที่ 5-6) นั้นมีการเปลี่ยนแปลงเป็นคนละเสียงกัน

การดำเนินทำนองของจะเข้ นั้น เป็นการดำเนินทำนองทางเก็บไปในทิศทางเดียวกัน กับทำนองหลัก ทำนองหลักดำเนินไปทางเสียงสูงทางจะเข้ก็ดำเนินไปทางเสียงสูง ทำนองหลักดำเนินมาทางเสียงต่ำทางจะเข้ก็ดำเนินมาทางเสียงต่ำ ไม่มีกลวิธีพิเศษแต่อย่างใด

การดำเนินทำนองของซอด้วงนั้นมีการดำเนินทำนองทางเก็บปกติ ในทำนองกลุ่มนี้ พบอุปสรรคในการดำเนินทำนองของซอด้วงซึ่งพิจารณาได้จากทำนองห้องที่ 2 ของกลุ่ม มีการดำเนินทำนองไปตกเสียง ฟา ทางสูง ซึ่งเป็นที่เรียกว่า “กลอนฟาด” นับเป็นกลอนเพลงที่ต้องหลักเสียงหากแต่ทำนองหลักนี้ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ นับเป็นอุปสรรคข้อหนึ่งในการดำเนินทำนองของเพลงเร็ว

การดำเนินทำนองของซออู้นั้นมีการดำเนินทำนองเป็นทางเก็บเช่นเดียวกับซอด้วง หากแต่มีทำนองที่เป็นลักษณะเฉพาะดังพิจารณาได้จากโน้ตห้องที่ 3-4 มีลักษณะการซ้ำเสียงลา ไป มา ทำให้ทำนองเพลงมีลีลาและความไพเราะไปอีกแบบหนึ่ง

เมื่อทั้ง 3 เครื่องดนตรีสอดทำนองพร้อม ๆ กัน ทำนองนี้แสดงความหลากหลาย เนื่องจากแต่ละเครื่องมือมีการแสดงทางของตนแตกต่างกันไป

ท่อน 2

(4)

ทางห้อง	- ท ล ช	- ช - ม	- - ร ม	- ช - ล	ล ท ค ม	- ร - ค	-- ร ค	-- ร ร
	- ท ล ช	- ม - -	ล ท ค -	- ช - ล	ช - - -	ล - ช -	ท ล - -	ท ล - ช
จะเข้	ร ี ท ล ช	ท ล ช ม	ร ร ม	ร ม ช ล	ท ช ล ท	ค ี่ ม ี่ ร ี่ ค ี่	ท ล ร ี่ ค ี่	ท ล ร ี่ ช
			ท					
ซอด้วง	(ม	ช ร ม ช	ร ม ช ล	ร	ม ร	ร	ร)
	ช ล ท ช	ท ล ช			ช ล ท	ค ค	ท ล ค	ท ล ช
ซออู้	(ร ท ล ช	ท ล ช	ช ช	ช ล	ช ล ท	ค ช ค	ล ร ช ค	ท ล ฟ ช)
		ม	ร ม	ร ม	ร	ม		

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้ พบว่ามีลักษณะการดำเนินทำนองที่แตกต่างกันไปทั้ง 8 ห้อง ลักษณะการดำเนินทำนองมีความต่อเนื่องของเสียงไปสู่ลูกตกในห้องที่ 8 ทำให้เกิดคลื่นของเสียงที่มีความไพเราะอย่างมากและเป็นทำนองหลักที่มักพบเฉพาะในเพลงเร็ว เพราะการนำทำนองไปสู่ลูกตกนั้นเป็นการหักทำนองไปมาลงสู่ลูกตกเสียงซอล

การดำเนินทำนองของจะเข้ นั้น เป็นลักษณะการดำเนินทำนองแบบเก็บไปกับทำนองหลักตามปกติ

การดำเนินทำนองของซอด้วง มีลักษณะการดำเนินทำนองเป็นทางเก็บแต่ไม่เรียบอย่างทำนองของจะเข้ เป็นการดำเนินทางเฉพาะของตนเองซึ่งพิจารณาได้จาก ห้องที่ 1 - 4 ส่วนห้องที่ 5 - 8 นั้น เป็นการดำเนินทางเก็บอย่างทำนองหลัก

การดำเนินทำนองของซออู้ นั้น เป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามกับซอด้วง กล่าวคือการดำเนินทำนอง 4 ห้องแรกนั้น เป็นการดำเนินทำนองยึดไปกับทำนองหลัก ส่วน 4 ห้องหลังเป็นการดำเนินทำนองทางเฉพาะของตน โดยมีการใช้เสียงนอกบันไดเสียง คือ เสียงฟาในห้องสุดท้าย เกิดเป็นเสียงฟาคซึ่งเป็นลักษณะที่พบในการดำเนินทำนองซออู้และทำนองมีความแปลกหูออกไป

เครื่องดนตรีทั้ง 3 เครื่องสอดทำนองเข้าหากัน โดยจะเข้ดำเนินทำนองเรียบไปกับทำนองหลักทำให้ทำนองกลุ่มนี้มีความกลมกลืน และนำฟังอีกทำนองหนึ่ง

ท่อน 2

(5)

ทางมอง	- - ชช	- ม - ล	- ช - ม	- ร - ช	ลท ร ม	รคทล	- ช - ม	- ร - ช
	- ช - -	- ท - ล	- ช - ท	- ล - ช	ช ร ม	รคทล	- ช - ท	- ล - ช
จะเข้	ช ล ชชช	ร ม ชล	ทลชม	ชทลช	ลท ร ม	ร ค ทล	ช ร ม ฟ	ช ท ล ช
ซอด้วง	ช - ชชช	ร ม ชล			ร ม	ร ม ชล		ร
			ทลชล	ชทลช	ล ท		ทลชล	ทลช
ซออู้	ช - ชชช	ช ล	ทลช	รทลช	ช	ชลทร	ทลช	ชทลช
		ร ม	ม		ม ร ม		ม	

ลักษณะทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้เรียกได้ว่าเป็น " ทำนองปาก " ซึ่งเป็นทำนองที่บรรเลงก่อนที่จะออกสู่ทำนองโยน ถือได้ว่าเป็นทำนองเชื่อมระหว่างทำนองปกติกับลูกโยน

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ นั้น เป็นการดำเนินทำนองแบบเรียบไปกับทำนองหลัก โดยใช้การสะบัดเข้ามาคดแต่งทำนองในช่วงต้น

ลักษณะการดำเนินทำนองของซอด้วง นั้น มีการสะบัดเสียงเดียวที่ห้องที่ 1 เป็นการเริ่มต้น หลังจากนั้นเป็นการดำเนินทำนองเก็บตามปกติ ลักษณะการดำเนินทำนองพยายามหลีกเลี่ยงทำนองที่เรียกว่า " เสียงฟาด " ดังจะสังเกตได้จากห้องที่ 4 และห้องที่ 7 ซึ่งเป็นการยกเสียงมาตั้งใหม่ไม่ต่อเนื่องจากเสียงก่อนหน้านั้น ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น

ลักษณะการดำเนินทำนองของซออู้ นั้น เป็นไปในลักษณะเดียวกับซอด้วง คือมีการสะบัดที่ห้องที่ 1 และดำเนินทำนองเก็บตามปกติ เมื่อมีการสอดทำนองของทั้ง 3 เครื่องดนตรี ลักษณะของความกลมกลืนได้เกิดขึ้นเนื่องจากทำนองนั้นมีการยึดติดไปกับทำนองหลัก ซึ่งเป็นลักษณะที่เหมือนกันกับทำนองที่ผ่านมาข้างต้น

ท่อน 2

(6)

ทางห้อง	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช
	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช
จะเข้	ค ช ล ช	ค ท ล ช	ฟ ช ล ช	ค ท ล ช	ร ค ช ล	ท ร ค ท	ฟ ช ล ท	ค ท ล ช
ซอด้วง			ฟ ช ล ช		ร	ร	ร	
	ค ช ล ช	ค ท ล ช		ค ท ล ช	ค ช ล	ท ค ท	ล ท ค	ค ท ล ช
ซออู้	ค ช ล ช	ค ท ล ช	ช ล ช	ค ท ล ช	ช	ค ช ล ท	ท	ค ท ล ช
			ฟ		ฟ ค ฟ		ฟ ค ฟ	

ลักษณะทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้เรียกว่าเป็น " ทำนองโยน " ซึ่งเป็นทำนองที่บรรเลงต่อจากทำนองที่เรียกว่า " ทำนองบาค " และเป็นทำนองสุดท้ายของท่อนที่ 2 นี้

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ยังคงยึดรูปแบบการไล่เรียงทำนองอย่างเป็นระเบียบ โดยมีการดำเนินทำนองบนสายเอกทั้งหมดทั้งนี้เนื่องจากเป็นความต่อเนื่องมาจากประโยคก่อนหน้า และเพื่อความโดดเด่นของเสียงซึ่งเป็นสำนวนจบของท่อน 2

ลักษณะการดำเนินทำนองของซอด้วง โดยใน 4 ห้องท้าย เป็นการเก็บแบบไล่เรียงเสียงซึ่งทำนองขึ้นพื้นที่สายทุ้มทั้งหมด หากแต่พบเสียง เร ในสายเอกเข้ามาสร้างลักษณะเด่นของทำนองในแต่ละช่วง และช่วยให้ทำนองเกิดความสมดุลตามมา

ลักษณะการดำเนินทำนองของซออู้ เป็นเหมือนลักษณะการถาม - ตอบ ใน 4 ห้องสุดท้าย โดยมีลักษณะสำนวนดังนี้

สำนวนถาม

ฟ ค ฟ ช	ค ช ล ท
---------	---------

สำนวนตอบ

ฟ ค ฟ ท	ค ท ล ช
---------	---------

เห็นได้ว่าการดำเนินทำนองเกิดความสมดุล ทั้งสำนวนถามและตอบ และมีการใช้เสียงฟาตซึ่งเป็นหน้าที่เฉพาะของซออู้ที่คลุกเคล้าทำนองกับเครื่องดนตรีชิ้นอื่นในวง

ท่อน 3

(1)

ทางร้อง	ลิซ ๕ -	๕ - ๕ -	๕ - ม ร	- - - -	ลิซ ๕ -	๕ - ๕ -	๕ - ม ร	- - - -
	- ร - ม	- ร - ม	- ค - ค	- ๕ - -	- ร - ม	- ร - ม	- ค - ค	- ๕ - -
จะเข้	๕ ร ๕ ม	๕ ร ๕ ม	๕ ค ม ร	ค	๕ ร ๕ ม	๕ ร ๕ ม	๕ ค ม ร	ค
				๕ ๕๕๕				๕ ๕๕๕
ซอด้วง	๕ ร ๕ ม	๕ ร ๕ ม	๕ ม ร		๕ ร ๕ ม	๕ ร ๕ ม	๕ ม ร	
			ค	ค๕ ๕๕๕			ค	ค๕ ๕๕๕
ซออู้	๕ ๕	๕ ๕	๕	ค ท ล ๕	๕ ๕	๕ ๕	๕	ค ท ล ๕
	ร ม	ร ม	ค ม ร		ร ม	ร ม	ค ม ร	

ลักษณะทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้สามารถแบ่งทำนองออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 4 ห้อง ในทำนองเดียวกันหรือเป็นลักษณะการซ้ำทำนอง 2 ครั้ง ลักษณะของทำนองหลักเป็นลักษณะการใช้กลวิธีพิเศษ "สะบัด" มาขึ้นต้นกลุ่มทำนองตามด้วยทำนองเก็บในห้องที่ 2 - 3 ส่วนห้องที่ 4 ซึ่งเป็นห้องสุดท้ายของกลุ่มนั้นเป็นลักษณะการดำเนินทำนองแบบลักจังหวะหรือเป็นการหมดทำนองก่อนการตกจังหวะ

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วงและ ซออู้ นั้น เป็นการดำเนินทำนองแบบเรียบไปกับทำนองหลักเหมือนกันทั้ง 3 เครื่องดนตรีหรือกล่าวได้ว่าบรรเลงทำนองเดียวกันซึ่งเป็นลักษณะการดำเนินทำนองตามปกติในเพลงประเภททั่วไป ในห้องที่ 4 และห้องที่ 8 มีการบรรจเสียงลงไปเต็มห้องโน้ต ไม่มีการลักจังหวะอย่างทำนองหลัก ลักษณะเช่นนี้ไม่ทำให้ทำนองหลักเสียไปเนื่องจากการบรรจเสียงโน้ตนั้นเป็นเสียงสุดท้ายของลูกตกเปรียบเสมือนเป็นการพักจังหวะ นอกจากนี้มีการนำกลวิธีพิเศษคือการสะบัดเข้ามาใช้ในทำนองของจะเข้และซอด้วง ในส่วนของซออู้ นั้นใช้การดำเนินทำนองแบบเรียงเสียงลงมาหาเสียงตกของทำนอง

การสอดทำนองของเครื่องดนตรีทั้ง 3 ชิ้นในทำนองกลุ่มนี้ เนื่องจากการดำเนินทำนองเดียวกันทำให้มีความกลมกลืนและแสดงทำนองของทำนองหลักได้อย่างชัดเจน

ท่อน 3

(2)

ทางร้อง	ม ร - -	ม ร - -	ค - ม ร	- - - -	ม ร - -	ค ร ม ช		
	- ค - ช	- ค - ช	- ช - ค	- ช - -	- ค - ช	- - - ช		
จะเข้	ม ร ค	ค ร ค	ร ค ม ร	ค	ม ร ค	ค ร ม ช		
	ช	ช		ช - -	ช			
ซอด้วง	ม ร	ร	ม ร		ม ร	ร ม ช		
	ค ช	ค ค ช	ค ช	ค ช - -	ค ช	ค		
ซออู้	ค ช	ค ร ค ช	ค ช	ค ช - -	ค ช	ช		
	ม ร		ม ร		ม ร	ค ร ม		

ลักษณะทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้เป็นการคัดทอนทำนองหลักของทำนองกลุ่มที่ผ่านมาลงในลักษณะที่ขอยืดขึ้นแต่คงโครงสร้างเพลง เสียงและถูกตกเอาไว้ ลักษณะเช่นนี้เป็นลักษณะการดำเนินทำนองของเพลงไทยประเภทเพลงสองไม้ ที่ต้องมีการคัดทอนทำนองลงไปเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์กันเนื่องจากเพลงเรื่อนั้นเป็นต้นกำเนิดของเพลงสองไม้

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้และซอด้วงนั้น เป็นการดำเนินทำนองแบบเรียบไปกับทำนองหลัก แต่ลักษณะของทำนองเก็บนั้นมีการขอยืดขึ้นกว่าทำนองหลัก โดยเก็บ 4 ตัวโน้ตต่อ 1 ห้องตามอัตราปกติเหมือนกันทั้ง 2 เครื่องดนตรี

ลักษณะการดำเนินทำนองของซออู้นั้นเป็นไปในลักษณะเดียวกับซอด้วงและจะเข้ หากแต่ซออู้พบอุปสรรคในเรื่องของข้อจำกัดของเสียงที่นำมาเรียงร้อยให้เป็นทำนองเพลง เนื่องจากมีลักษณะที่เรียกว่า "นิ้วตาย" ซึ่งจะพิจารณาได้จากห้องที่ 3 2 เสียงแรกอยู่ทางเสียงสูงแต่ไม่มีเสียงต่อไปอีกทำให้อีก 2 เสียงต้องมาอยู่ทางเสียงต่ำ และพิจารณาได้จากห้องที่ 7 มีการหักหลบเสียงเช่นเดียวกัน

การสอดทำนองของทั้ง 3 เครื่องดนตรีนั้นมีความกลมกลืนกันเป็นอย่างดี เนื่องจากมีการดำเนินทำนองเป็นทำนองเดียวกัน แต่เมื่อนำทำนองหลักมาบรรเลงร่วมกันแล้วจะให้ความรู้สึกที่แตกต่างกันไป เนื่องจากทำนองหลักมีลักษณะการเรียงร้อยด้วยเสียงห่างกว่า ทำนองของเครื่องดนตรีที่ทำการแปลทำนองแล้ว

ท่อน 3

(3)

ทางร้อง	- ช - ค	- ช - ช	- ช - ค	- ช - ช	ช - ค	- ช - ช	- ช - ค	- ช - ช
	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช
จะเข้	ชชช ลช	ค้ ท ลช	ฟ ช ลช	ค้ ท ลช	ค้ ช ลช	ค้ ท ลช	ฟ ช ลช	ค้ ท ลช
ซอด้วง					ร	ร		
	ค ช ลช	ค ท ลท	ค ช ลท	ค ท ลช	ค ช ล	ท ค ท	ค ท ลท	ค ท ลช
ซออู้	ชช ลช	ค ท ลช	ช ลช	ค ท ลช	ร ค ท ร	ค ท ค ท	ล ท ลช	ล ช ฟ ช
			ฟ					

ลักษณะทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้เรียกได้ว่าเป็น " ทำนองโยน " ซึ่งเป็นทำนองที่บรรเลงต่อจากทำนองที่เรียกว่า " ทำนองบาก " โดยส่วนใหญ่จะเป็นทำนองที่บรรเลงเป็นทำนองสุดท้ายของท่าน หากแต่ในท่อนนี้มีการดำเนินทำนองลูกโยนนี้เป็นทำนองระหว่างเพลง

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ยังคงเป็นเสมือนทำนองหลักของทางบรรเลงในวงเครื่องสาย หากแต่มีการสลับเข้ามาคบบ้างทำนองในช่วงต้น ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องดนตรีที่เหลือสามารถคบบ้างทำนองสอดแทรกกันไป

ลักษณะการบรรเลงของซอด้วง พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงในส่วนต้นของทำนอง ซึ่งในทำนองโยนที่ผ่านมาแล้ว โดยมากมักมีการคบบ้างทำนองในวรรคหลัง แต่ในทำนองโยนนี้เพื่อให้เกิดความแตกต่างจึงได้ทำการคบบ้างทำนองในวรรคแรกแต่ยังคงไว้ซึ่งเสียงตกเช่นเดิม

ลักษณะการบรรเลงของซออู้ ในวรรคแรกเป็นลักษณะทำนองที่ไม่ได้มีการคบบ้างแต่อย่างใด โดยซออู้ไปคบบ้างทำนองในวรรคหลัง ซึ่งเป็นลักษณะทำนองที่มีการเล่นเสียงซ้ำ ทำให้ทำนองคลุกเคล้าไปกับทางของซอด้วงที่ไม่ได้คบบ้างทำนองมากนัก การคบบ้างทำนองเช่นนี้เป็นการผลักดันเปิดโอกาสให้เครื่องดนตรีทั้ง 2 ชนิดได้แสดงความโดดเด่นของทำนองของคนออกมา ทั้งยังก่อให้เกิดความสมดุคความมาอีกด้วย

ท่อน 3

(4)

ทางห้อง	ทล) ลท	คร มช	ชฟ) ลช	ชฟ) ฟช	ทล) ลท	คร มช	ชฟ) ลช	ชฟ) ฟช
	- ช - -	- - - -	- ม - -	- ม - -	- ช - -	- - - -	- ม - -	- ม - -
จะเข้		คร มช	ฟช ลช	ฟ ม ฟช		คร มช	ฟช ลช	ฟ ม ฟช
	ท ช ล ท				ท ช ล ท			
ซอด้วง		ร ม ช	ฟ ม ลช	ฟ ม ฟช		ร ม ช	ฟ ม ลช	ฟ ม ฟช
	ทลช ลท	ค			ทลช ลท	ค		
ซออู้	ช ล ท	ช	ล ช	ช	ช ล ท	ช	ล ช	ช
	ร	คร ม	ร ช	ฟ ม ฟ	ร	คร ม	ร ช	ฟ ม ฟ

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้ เมื่อทำการวิเคราะห์พบว่า มีลักษณะของ "ความเข้มข้น" ในทำนองหลักนี้เป็นอย่างมาก เนื่องจากมีลักษณะการสับคี่เกือบทั้งหมดของทำนองหลัก ซึ่งลักษณะเช่นนี้มักจะพบในเพลงเดี่ยวเท่านั้น ในการดำเนินทำนองทั่วไปก็ไม่พบการบรรเลงน้ก ลักษณะทำนองนี้เป็นการแสดงความสามารถของผู้บรรเลงซออู้วงใหญ่ เนื่องจากต้องใช้กำลังในการบรรเลงสูงมาก

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้มีลักษณะการดำเนินทำนองแบบเก็บเต็ม 4 ตัว โน้ตต่อ 1 ห้องตามปกติ ซึ่งมีความเข้มข้นน้อยกว่าทำนองหลัก

การดำเนินทำนองของซอด้วงนั้นมีลักษณะการสับคี่ที่ห้องที่ 1 และ ห้องที่ 5 ซึ่งเป็นทำนองคั่นกลุ่มย่อยทั้ง 2 กลุ่ม นอกนั้นเป็นการดำเนินทำนองเก็บตามปกติ

ลักษณะการดำเนินทำนองของซออู้เป็นลักษณะการดำเนินทำนองเก็บแบบเดียวกับจะเข้ จากการวิเคราะห์พบว่าห้องที่ 3 และห้องที่ 7 มีลักษณะการนำเสียงที่ห่างจากกัน 4 เสียงมาประกอบต่อกัน ทำให้ทำนองที่ออกมาที่มีความเด่นออกมาจากทำนองหลักและทำนองของเครื่องดนตรีอื่น

ท่อน 3

(5)

ทางห้อง	- - ล -	ช ม - ช	- ม - -	- - ร -	- - ล -	ช ม - ช	- ม - -	- - ร -
	- ล - -	- ท ช -	ค - ร ค	ท ค - ล	- ล - -	- ท ช -	ค - ร ค	ท ค - ล
จะเข้	- ล	ช ม - ช	ค ม ร ค		- ล	ช ม - ช	ค ม ร ค	
				ท ค ร ล				ท ค ร ล
	- ล	ช			- ล	ช		
ซอด้วง	- ล ล -	ช ม ล ช	ม ร	ร	- ล ล -	ช ม ล ช	ม ร	ร
			ค ค	ท ค ล			ค ค	ท ค ล
ซออู้	- ล ล -	ช ล ช		ท ค ร ล	- ล ล -	ช ล ช		ท ค ร ล
		ม	ค ม ร ค			ม	ค ม ร ค	

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองหลักกลุ่มนี้พบว่ามีการดำเนินทำนองที่แสดงสำเนียงเพลงคือ สำเนียงแขก ซึ่งจะพิจารณาได้จากโน้ตห้องที่ 1 และห้องที่ 5 ซึ่งเป็นทำนองขึ้นคั่นของท่อน นอกนั้นเป็นการดำเนินทำนองเก็บตามปกติ

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้ นั้น เป็นการดำเนินทำนองในลักษณะเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะทำนองกลุ่มนี้ถือได้ว่าเป็นลักษณะทำนองเฉพาะที่ไม่สามารถแปลทำนองออกไปเป็นทำนองอื่น ๆ อีกได้ ลักษณะทำนองมีความสำเร็จสมบูรณ์ในตัวเองเรียบร้อยแล้ว

จะเข้ มีการใช้ลักษณะการคิดที่เรียกว่า "ทิงนอย" ในส่วนคั่นที่เป็นส่วนของการแสดงสำเนียงเพลง และเรียงร้อยทำนองมาสู่ลูกตกที่สายกลาง ส่วนซอด้วงนั้นไม่พบอุปสรรคในการดำเนินทำนอง ยกเว้นซออู้ที่มีการหลบเสียงไปมาจะพิจารณาได้จากห้องที่ 3 กับห้องที่ 4 และห้องที่ 7 กับห้องที่ 8 ที่มีทิงนอยที่ห้องละสาย ห้องแรกสี่สายทุ่ม พอห้องที่ 2 สี่ที่สายเอก ทั้งนี้เป็นเพราะข้อจำกัดในเรื่องของช่วงเสียงนั่นเอง

ท่อน 3

(6)

ทางห้อง	- ค - ร	ค - - ค	- ร ค -	- ค - -	ทล) ลท	ค ร ม -		
	- ท - -	- ช - -	- - - ช	- - - -	ช - -	- - - ล		
จะเข้า	- ค - ร	ค - ค	- ร ค	- ค - -				
	- ค - -	ช	ช		ช ล ท ค	ร ค ท ล		
	- ค - -							
ขอค้วง	ร		ร	ร		ร		
	ค ท ค	ค ช ค ท	ค ค ช	ล ท ค	ช ล ท ค	ค ท ล		
ขออุ้	ค ท ค ร	ค ช ค ท	ค ร ค ช	ร ล ท ค	ช ล ท ค	ร ค ท ล		

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้ มีลักษณะการลัดจังหวะโดยพิจารณาได้จากห้องที่ 4 และสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยกลุ่มแรกมี 4 ห้องโน้ต ส่วนกลุ่มหลังมี 2 ห้องโน้ต ลักษณะทำนองเป็นทำนองเก็บเพื่อสรุปท้ายประโยค

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ามีลักษณะเป็นเอกลักษณะเฉพาะของตนเอง กล่าวคือมีการคิด "กระทบสามสาย" เข้ามาประกอบในห้องที่ 1 และมีการ "ลัดจังหวะ" เช่นเดียวกับทำนองหลักไปสู่ทำนองกลุ่มหลัง

ลักษณะการดำเนินทำนองของขอค้วงและขออุ้น เป็นลักษณะการเก็บแบบ "สับทำนอง" ในลักษณะเหมือนกันทั้ง 2 เครื่องมือ นับว่าเป็นแปลทำนองที่มีความไพเราะและมีแง่มุมเนื่องจากการใส่เสียงลูกตกที่ต่างเสียงกันลงไปในส่วนที่เป็นการลัดจังหวะของทำนองโดยพิจารณาได้จากโน้ตห้องที่ 2 ของทั้ง 2 เครื่องดนตรี

เมื่อเครื่องดนตรีทั้ง 3 ชิ้นสอดทำนองพร้อม ๆ กัน จะเข้าทำหน้าที่เป็นทำนองหลักได้อย่างสมบูรณ์และมีการแสดงเอกลักษณะเฉพาะของตนเอง ส่วนขออุ้นและขอค้วงนั้นดำเนินทำนองเก็บตามลักษณะของการบรรเลงในวงเครื่องสายไทย ทำให้ทำนองกลุ่มนี้มีความสมบูรณ์และน่าฟังทำนองหนึ่งทีเดียว

ท่อน 3

(7)

ทางห้อง	- - ล ล	- ล - -	ล ล - ล	- ล - ค	- ค - ค	- ค - -	ค ค - ค	- ค - ร
	- - ล	ม - - -	- ล - ม -	ม - - ช	- - ค -	ช - - -	- ค - ช -	ช - - ล
จะเข้				ค	- - คคค	ค - -	คคค - ค	ค - ร
	- - ลลล	- ล - -	ลลล ล	ล - ค		ช	ช	ช
		ม	ม	ม ค				
ซอด้วง	- - ลล	มล - -	ลลมล	มล -				ร
				ค	- - คค	ชค - -	คคชค	ชค -
ซออู้	- - ลล	ล - -	ลล ล	ล - ค	- - คค	ชค - -	คคชค	ชค - ร
		ม	ม	ม				

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้แบ่งทำนองออกเป็น 2 กลุ่มทำนอง โดยแต่ละกลุ่มมีทำนอง 4 ห้องโน้ต แต่ละกลุ่มมีทำนองเหมือนกันและมีโครงสร้างเดียวกัน แตกต่างกันเพียงเสียงที่นำมาประกอบกันเป็นทำนอง ซึ่งในทำนองนี้ยังไม่จบสมบูรณ์ยังมีการต่อทำนองไปในกลุ่มต่อด้วยอีกทำนองหนึ่ง

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วง และซออู้ นั้น เป็นไปในลักษณะเดียวกัน เนื่องจากทำนองหลักของทำนองนี้เป็นลักษณะทำนอง "บังคับทาง" ทำให้ลักษณะการแปลทำนองไม่สามารถดำเนินทำนองได้ตามปกติ และถ้าหากมีการดำเนินทำนองไปเป็นอย่างอื่น จะทำให้ทำนองผิดไปจากทำนองหลักอีกด้วย

ท่อน 3

(8)

ทางห้อง	- ร ร	- ร - -	ร-ร ร	- ร - ม	- ม ม	- ม - -	ม-ม ม	- ม - ซ
	-- ร -	ล - - -	ร - ล -	ล - - ท	- - ม -	ท - - -	ม - ท -	ท - - ซ
จะเข้	- ร ร ร	ร - -	ร ร ร ร	ร - ม	-- ม ม ม	ม - -	ม ม ม ม	ม - ซ
		ล	ล	ล		ท	ท	ท
ซอด้วง	-- ร ร	ร - -	ร ร ร	ร - ม	- - ม ม	ม - -	ม ม ม	ม - ซ
		ล	ล	ล		ท	ท	ท
ซออู้	-- ร ร	ล ร - -	ร ร ล ร	ล ร -		ท	ท	ท - ซ
				ม	- - ม ม	ม - -	ม ม ม	ม

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้แบ่งทำนองออกเป็น 2 กลุ่มทำนอง โดยแต่ละกลุ่มมีทำนอง 4 ห้องโน้ต แต่ละกลุ่มมีทำนองเหมือนกันและมีโครงสร้างเดียวกัน แตกต่างกันเพียงเสียงที่นำมาประกอบกันเป็นทำนอง ซึ่งในทำนองนี้เป็นทำนองที่ต่อกันมาจากทำนองกลุ่มที่ผ่านมา

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วง และซออู้ นั้น เป็นไปในลักษณะเดียวกันกับการดำเนินทำนองกลุ่มที่ผ่านมาเหมือนกัน เนื่องจากเป็นลักษณะที่เรียกว่า "บังคับทาง" ทำให้ไม่สามารถดำเนินไปเป็นอย่างอื่นได้

ลักษณะการดำเนินทำนองของทั้ง 3 เครื่องดนตรีนั้นมีเพียงซออู้เท่านั้นที่มีปัญหาเรื่องของข้อจำกัดของเสียงหรือช่วงเสียง ทำให้การดำเนินทำนองมีทำนองที่เรียกว่า "กลอนฟาด" ดังจะสังเกตได้จากเสียงลูกตกของห้องที่ 4 และการดำเนินทำนองในห้องที่ 5 - 8 มีการหลบเสียงไปมา ไม่สามารถดำเนินทำนองไปตามปกติตามทำนองหลักได้หรืออีกนัยหนึ่งหากต้องการให้เกิดความสมบูรณ์ด้านเสียงอาจจะอนุโลมให้เลื่อนมือลงมาใช้เสียง มี ที่นิ้วก้อยของสายเอกได้จะทำให้ได้เสียงที่ต่อเนื่องและทำนองมีความสมบูรณ์ดียิ่งขึ้น

ลักษณะอุปสรรคนี้ทำให้การดำเนินทำนองเป็นไปโดยยาก นักดนตรีต้องใช้ปฏิภาณไหวพริบในการดำเนินทำนองให้ได้ทำนองที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด

ท่อน 3

(9)

ทางห้อง	-- ล -	ชม - ช	ค ม --	- ค ร	-- ล -	ชม - ช	ค ม --	- ค ร
	- ล --	- ท ช -	-- ร ค	ท -- ล	- ล --	- ท ช -	-- ร ค	ท -- ล
จะเข้	-- ล -	ชม - ช	ค ม ร ค		-- ล -	ชม - ช	ค ม ร ค	
				ท ค ร ล				ท ค ร ล
	ล	ช			ล	ช		
ซอด้วง	ล - ลลล	ช ม ล ช	ม ร	ร	ล - ลลล	ช ม ล ช	ม ร	ร
			ค ค	ท ค ล			ค ค	ท ค ล
ซออู้	ล - ลลล	ช ล ช		ท ค ร ล	ล - ลลล	ช ล ช		ท ค ร ล
		ม	ค ม ร ค			ม	ค ม ร ค	

การวิเคราะห์เหมือนทำนองกลุ่มที่ 5 (ท่อน 3)

ท่อน 3

(10)

ทางห้อง	- ค - ร	ค -- ค	- ร ค -	- ค --	ทล) ลท	ค ร ม -		
	- ท --	- ช --	--- ช	----	ช --	--- ล		
จะเข้	ค ค ร	ค						
	ท	ช ค ท	ค ร ค ช	ร ล ท ค	ช ล ท ค	ร ค ท ล		
ซอด้วง	ร		ร	ร		ร		
	ค ท ค	ค ช ค ท	ค ค ช	ล ท ค	ช ล ท ค	ค ท ล		
ซออู้	ค ท ค ร	ค ช ค ท	ค ร ค ช	ร ล ท ค	ช ล ท ค	ร ค ท ล		

การวิเคราะห์เหมือนทำนองกลุ่มที่ 6 (ท่อน 3)

ท่อน 3

(11)

ทางห้อง	(- - ท -	ทร - ท	- - ท -	ทร - ช)	(- ช / ลท	ร ม ร	- - ท -	- ล - ช)
	- - - ล	- - - ร	- - - ล	- - - ร	ร - ช -	- - ท -	- ล - -	ช - ม -
จะเข้							ม	ช ม ล ช)
	(ทล ททท	ทร ททท	ช ชชช	ชล ชชช)	(ชลท	รทมร	ลทร	
			ม		ร			
ซอด้วง	(ทล ทท	ร	ชม ชช	ชล ชช)	(ร	ร ม ร	ร ม	ช ม ล ช)
		ท ทท			ชลท	ท	ลท	
ซออู้	(ทล ทท	ทร ทท	ช ชช	ชล ชช)	(ชลท	รท	ลท	ช ลช)
			ม		ร	มร	รม	ม

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้ แบ่งทำนองออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 4 ห้อง แต่ละกลุ่มทำนองบรรเลงซ้ำ 2 ครั้ง ทำนองหลัก 4 ห้องแรกเป็นลักษณะที่เรียกว่า "ประโยคถามตอบ" ซึ่งมีลักษณะการขึ้นต้นเหมือนกัน ส่วนหลังเป็นลักษณะสำนวนตอบโดยมีทำนองแตกต่างกัน ทำนองหลัก 4 ห้องหลังนั้นมีการ "สะบัด" เข้ามาประกอบกับการเรียงร้อยเสียงขึ้นไปทางเสียงสูงแล้วถอยหลังทำนองมาสู่ลูกตก โดยดำเนินทำนองเช่นเดียวกัน 2 ครั้ง

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้ นั้นมีการดำเนินทำนองในลักษณะเดียวกัน หากแต่จะเข้มีการใช้กลวิธีพิเศษ "สะบัดเสียงเดียว" ในท้ายห้อง 1 - 4 ทุกห้อง ทำให้มีการเน้นทำนองให้ชัดเจนขึ้นกว่าเครื่องดนตรีอื่น ๆ ส่วน 4 ห้องหลังนั้น เป็นการดำเนินทำนองเก็บตามปกติ ซึ่งมีความเข้มข้นน้อยกว่าทำนองหลัก ในส่วนของทำนองหลักนั้นมีลักษณะที่เรียกว่า "มีเหลี่ยม มีมุม" ส่วนทำนองที่แปลแล้วนั้นเป็นการดำเนินทำนองเก็บ 4 ตัวโน้ตทั้ง 4 ห้อง

การสอดทำนองของทั้ง 3 เครื่องดนตรี ทำให้เกิดความกลมกลืนกันเป็นอย่างดีเนื่องจากเป็นลักษณะการดำเนินทำนองที่เหมือนกันทั้ง 3 เครื่องดนตรี มีเพียงจะเข้เท่านั้นที่มีการเน้นเสียงสะบัดในท้ายห้องที่ 1 - 4

ท่อน 3

(12)

ทางน้อง	(-ช (ลท	ค ม - -	ชฟ - -	มร - ช	ลช)ชล	ทค - ท	ทค - ท	ชล - ช)
	ร - ช -	- - รค	- - มร	- - ค -	- ร - -	- - ท -	- - ท -	- - ช -
อะเซ่		ค ม รค	ชฟ มร	มรคช	รมชล	ทค้ทท	ทค้ทท	ชลชช)
	ชลท							
	(ร							
ซอด้วง	(ร	มร	ชฟมร	มร - ช	รมชล			
	ชลท	ค ค		ค		ทคทท	ทคทท	ชลชช)
ซออู้	(ทชลท		ช	ช	ชล	ทคทท	ทคทท	ชลชช)
		ค ม รค	ฟ มร	มรค	รม			

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองหลักกลุ่มนี้ มีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของทำนองหลักเพลงเร็วเรื่องนี้ กล่าวคือมีลักษณะดำเนินทำนองหลักแบบเก็บตลอดทั้งกลุ่ม และมีการใช้กลวิธีพิเศษ 2 แห่งด้วยกัน โดยจะพิจารณาได้จากโน้ตห้องที่ 1 และ ห้องที่ 5 ซึ่งเป็นการขึ้นคั่นของกลุ่มทั้ง 2 แห่ง

ลักษณะการดำเนินทำนองของอะเซ่ ซอด้วง และซออู้ นั้น เป็นไปในลักษณะเดียวกันทั้ง 3 เครื่องดนตรี ลักษณะการดำเนินทำนองเป็นแบบเก็บอย่างเดียวกับทำนองหลักและเป็นทำนองเดียวกับทำนองหลัก

การสอดทำนองของทั้ง 3 เครื่องดนตรีไม่มีอะไรซับซ้อนหรือเป็นพิเศษเนื่องจากเป็นทำนองเดียวกับทำนองหลัก

ท่อน 3

(13)

ทางห้อง	- - ซซ	- ม - ล	- ซ - ม	- ร - ซ	ลท รม	รดทล	- ซ - ม	- ร - ซ
	- ซ - -	- ท - ล	- ซ - ท	- ล - ซ	ซ - รม	รดทล	- ซ - ท	- ล - ซ
จะเข้	ซล-ซซซ	รมซล	ทลซล	ร้ทลซ	ลทร้มี	ร้ค้ทล	ซรมฟ	ซทลซ
ซอด้วง	ซ - ซซซ	รมซล	ซรมฟ		รม	ร		ร
				ซทลซ	ลท	คทล	ทลซล	ทลซ
ซออู้	-ซ - ซซซ	ซล	ทลซ	รทลซ	ซ	ซลทร	ทลซ	ซทลซ
		รม	ม		ม รม		ม	

ลักษณะทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้เรียกว่าเป็น " ทำนองบาก " ซึ่งเป็นทำนองที่บรรเลงก่อนที่จะออกสู่ทำนองโยน ถือได้ว่าเป็นทำนองเชื่อมระหว่างทำนองปกติกับลูกโยน

ลักษณะทำนองบากนี้ ได้ทำการอธิบายไว้ในท่อนที่ 1 กลุ่มที่ 6

ท่อน 3

(14)

ทางฆ้อง	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช
	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช
จะเข้	ค้ช ลช	ค้ท ลช	ฟช ลช	ค้ท ลช	ลฟช ล	ทรีค้ท	ฟช ลท	ค้ท ลช
ซอด้วง			ฟช ลช		ร	ร		
	ชช ลช	คท ลช		คท ลช	คช ล	ทคท	คท ลท	คท ลช
ซออู้	ชช ลช	คท ลช	ช ลช	คท ลช	ลช	ช ลท	รคท	ท ลช
			ฟ		ฟค	ฟ	ค	ฟ

ลักษณะทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้เรียกได้ว่าเป็น "ทำนองโยน" ซึ่งเป็นทำนองที่บรรเลงต่อจากทำนองที่เรียกว่า "ทำนองบาก" และเป็นทำนองสุดท้ายของท่อนที่ 3 นี้

ลักษณะการการดำเนินทำนองของจะเข้และซอด้วงยังคงไว้ซึ่งความเรียบและเรียงร้อยอย่างมีระเบียบไม่ใช้เสียงกระโดด ทั้งนี้เพื่อความสะดวกของนิ้วผู้บรรเลงด้วยประการหนึ่ง

ลักษณะการดำเนินทำนองของซออู้ พบว่ามีการคบบแต่งทางบรรเลงให้สอดแทรกไปกับทางของจะเข้และซอด้วง โดยในช่วงท้ายของทำนองมีการใช้เสียงข้ามทำให้ทำนองออกมาในลักษณะมีเสียงกระโดดเข้าแทรก เกิดความโดดเด่นของทำนองออกมา

ท่อน 4

(1)

ทางห้อง	- ม - -	ซซ - ซ	- ค - -	ซซ - ซ	- ม - -	ซซ - ซ	- ค - -	ซซ - ซ
	- - - ซ	- - ม ร	- - - ซ	- - ม ร	- - - ซ	- - ม ร	- - - ซ	- - ม ร
จะเข้	ซ ม ซซ	ซ ล ซซ	ซ ค ซซ	ซ ล ซซ	ซ ม ซซ	ซ ล ซซ	ซ ค ซซ	ซ ล ซซ
ซอด้วง	ซ ม ซซ	ซ ล ซซ	ร		ซ ม ซซ	ซ ล ซซ	ร	
			ค คค	ซ ล ซซ			ค คค	ซ ล ซซ
ซออู้	ซ ซซ	ซ ล ซซ	ซ ค ซซ	ซ ล ซซ	ซ ซซ	ซ ล ซซ	ร คท	ค ท ลซ
	ม				ม		ค	

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองหลักในทำนองกลุ่มที่ 1 นี้ พบว่ามีลักษณะที่ใช้เสียงคู่ 3 จากเสียงมี ไปสู่เสียงซอล สลับไปมา ทำให้เกิดความไพเราะ และทำนองหลักยังแบ่งทำนองออกเป็น 2 กลุ่มย่อย แต่ละกลุ่มแบ่งออกเป็น 4 ห้องโน้ต โดยกลุ่มแรกและกลุ่มหลังเป็นการซ้ำทำนองกัน

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้และซอด้วงนั้น มีลักษณะการแปลทำนองเป็นทำนองเหมือนทั้ง 2 เครื่องมือ และลักษณะทำนองเป็นการบรรเลงสลับเสียงเดียวกันโดยยึดลูกตกเป็นหลักทั้งกลุ่มทำนอง

ลักษณะการดำเนินทำนองของซออู้นั้น มีลักษณะไปในทิศทางเดียวกับซอด้วงและจะเข้ หากแต่มีการเปลี่ยนทำนองเป็นการดำเนินทำนองทางเก็บปกติในห้องที่ 3 - 4 โดยเรียงร้อยทำนองในลักษณะที่เรียงเสียงจากเสียงต่ำไปสูง สู่ลูกตกเสียงซอล และห้องที่ 7 - 8 ไล่จากเสียงสูงไปสู่เสียงต่ำ ลงมาสู่ลูกตกเสียงซอลเช่นกัน

การสอดทำนองของทั้ง 3 เครื่องดนตรีนั้นมีความกลมกลืนกันเนื่องจากการดำเนินทำนองที่ใช้ทำนองในแนวเดียวกัน

ท่อน 4

(2)

ทางห้อง	- ช - ค	- ช - ช	- ช - ค	- ช - ช	- ช - ค	- ช - ช	- ช - ค	- ช - ช
	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช
จะเข้	ช ช ล ช	ค ี ท ล ช	ฟ ช ล ช	ค ี ท ล ช	ค ี ช ล ช	ค ี ท ล ช	ฟ ช ล ช	ค ี ท ล ช
ขอค้วง			ฟ ช ล ช			ร		
	ช ช ล ช	ค ี ท ล ช		ค ี ท ล ช	ล ช ค ช	ล ท ค	ค ี ท ล ช	ค ี ท ล ช
ขออู้	ช ช ล ช	ค ี ท ล ช	ช ล ช	ค ี ท ล ช	ร ค ช ล	ท ร ค ท	ท	ค ี ท ล ช
			ฟ				ฟ ค ฟ	

ลักษณะการดำเนินทำนองในกลุ่มนี้เรียกว่า "ทำนองโยน" ทำนองของจะเข้ ขอค้วง และขออู้ นั้น เป็นการดำเนินทำนองที่ใช้ทำนองในแนวเดียวกันแต่มีการตกแต่งทำนองตามสมควร

ท่อน 4

(3)

ทางห้อง	- ม - -	ช ช - ช	- ค - -	ช ช - ช	- ม - -	ช ช - ช	- ค - -	ช ช - ช
	- - - ช	- - ม ร	- - - ช	- - ม ร	- - - ช	- - ม ร	- - - ช	- - ม ร
จะเข้	ช ม ช ช	ช ล ช ช	ช ค ี ช ช	ช ล ช ช	ช ม ช ช	ช ล ช ช	ช ค ี ช ช	ช ล ช ช
ขอค้วง	ช ม ช ช	ช ล ช ช	ร		ช ม ช ช	ช ล ช ช	ร	
			ค ค ค	ช ล ช ช			ค ค ค	ช ล ช ช
ขออู้	ช ช ช	ช ล ช ช		ช	ช ช ช	ช ล ช ช		ช
	ม		ค ร ม ค	ร ม ค	ม		ค ร ม ค	ร ม ค

ทำนองซ้ำกับทำนองกลุ่มที่ 1 (ท่อน 4)

ท่อน 4

(4)

ทางห้อง	----	ร-รร	--ค-	ทครค	----	ร-รร	--ค-	ทครค
	----	-ร--	-ค--	ทครค	----	-ร--	-ค--	ทครค
จะเข้	----	ร้ร้ร้	--ค้	ทค้ค้	-ค้	ร้ร้ร้	--ค้	ทค้ค้
			ค้		-ค้		ค้	
ซอด้วง	----	รรรร		ร		รรรร		ร
			--คค	ทคค	-ค--		--คค	ทคค
ซออู้	----	รรรร	--คค	ทครค	-ค--	รรรร	--คค	ทครค

ลักษณะทำนองหลักของกลุ่มทำนองนี้ เป็นลักษณะทำนองแบบบังคับทาง จึงไม่สามารถดำเนินทำนองเป็นอย่างอื่นได้ มีลักษณะเป็นกลุ่มทำนองแบ่งแยกกันอย่างชัดเจนเนื่องจากการเว้นทำนองเพื่อเป็นจังหวะว่างจึงจะพบได้ในห้องที่ 1 และห้องที่ 5

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ มีการแปลทำนองตามแบบทำนองหลักโดยจะเข้นั้นมีการใช้สายลวดประกอบเป็นทำนอง โดยในห้องที่ 5 ซึ่งเป็นช่วงที่มีการเว้นจังหวะเพื่อซ้ำทำนองเดิมนั้น มีการใช้ทิงนอย เพื่อเป็นการทำให้จังหวะในการบรรเลงกระชับขึ้นและเป็นหลักในเรื่องจังหวะให้แก่ผู้บรรเลงคนอื่นได้อีกทางหนึ่ง

ลักษณะการบรรเลงของซอด้วงและซออู้ มีการแปลทางโดยยึดทำนองหลักไม่เปลี่ยนแปลงหากแต่ในห้องที่ 5 ซึ่งเป็นจังหวะว่างนั้น มีการเพิ่มเสียงลักจังหวะเข้าไปเพื่อให้เกิดความสมดุลกับจะเข้ที่ใช้ทิงนอย โดยสอดแทรกเสียงเจซเข้าไปในจังหวะยกเพียงเสียงเดียวก่อนที่จะซ้ำทำนองเดิมอีกครั้ง

ท่อน 4

(5)

ทางห้อง	----	ร ม - ช	- ล - ท	- ล - ท	- ท --	ร ม - ช	- ล - ท	- ล - ท
	----	ค - ช -	ล - ท -	-- ท -	- ม --	ค - ช -	ล - ท -	-- ท -
จะเข้	- คั	ช ล ช ช	ล ท ล ล	ท คั ท ท	- ท	ช ล ช ช	ล ท ล ล	ท คั ท ท
	- คั				- ท			
ซอด้วง								
	- ค --	ช ล ช ช	ล ท ล ล	ท ค ท ท	- ท --	ช ล ช ช	ล ท ล ล	ท ค ท ท
ซออู้	- ค --	ช ล ช ช	ล ท ล ล	ท ค ท ท	- ท --	ช ล ช ช	ล ท ล ล	ท ค ท ท

ลักษณะทำนองหลักของทำนองในกลุ่มที่ 5 นี้ พบความเข้มข้นของทำนองโดยมีการสะบัดในส่วนหัวของทำนองซึ่งพบได้ทั่วไปในเพลงเร็วเรื่องนี้ ลักษณะทำนองเป็นแบบดำเนินทำนองหรือทางพื้น โดยแต่ละเครื่องดนตรีสามารถดำเนินทำนองเป็นทางเฉพาะของตนเองได้

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ พบว่าเป็นทำนองที่มีความต่อเนื่องมาจากทำนองในกลุ่มที่ 4 โดยมีการใช้ทึงนอยในเสียงสุดท้ายของกลุ่มที่ 4 เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มทำนองทั้งสองนี้ ส่วนในห้องที่ 5 ซึ่งเป็นการซ้ำทำนองเดิม ก็ใช้ทึงนอย เข้าไปคบบแต่่งทำนองด้วยเช่นกัน ลักษณะเดียวกับทำนองในกลุ่มที่ 4

ลักษณะการดำเนินทำนองของซอด้วงและซออู้ มีการสอดแทรกเสียงสุดท้ายของกลุ่มที่ 4 เข้ามาในลักษณะการลัดจังหวะเพื่อให้สอดคล้องและสมดุลระหว่างทำนองทั้ง 2 กลุ่ม อีกทั้งเพื่อให้กลมกลืนกับทำนองของจะเข้อีกด้วย

ท่อน 4

(6)

ทางร้อง	- ท - ท	- ท - ท	- ท - ท	- ท - ท	- ท - ท	- ท - ท	- ท - ท	- ท - ท
	- - - ม	- - - ท	- - - ม	- - - ท	- - - ม	- - - ท	- - - ม	- - - ท
จะเข้	ท ท ค ้ ท	ม ้ ร ้ ค ้ ท	ล ท ค ้ ท	ม ้ ร ้ ค ้ ท	ท ท ค ้ ท	ม ้ ร ้ ค ้ ท	ล ท ค ้ ท	ม ้ ร ้ ค ้ ท
ซอด้วง		ม ร		ม ร	ม	ม ร	ร	ม ร
	ท ท ค ท	ค ท	ล ท ค ท	ค ท	ท ค ท	ค ท	ล ท ค	ค ท
ซออู้	ท ท ค ท	ท	ล ท ค ท	ท	ท ค		ล ท ค	ท
		ม ร ค		ม ร ค	ฟ ม	ร ฟ ม ร	ร	ม ร ค

ลักษณะทำนองของทำนองกลุ่มนี้ เป็นทำนองที่เรียกว่า "ลูกโยน" ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วง และซออู้ นั้น เป็นลักษณะทำนองเก็บโดยจะเข้ไล่เรียงเสียงอยู่บนสายเอกบริเวณกลุ่มเสียงสูงไม่พบอุปสรรคในการบรรเลงแต่อย่างใด แต่เนื่องจากทำนองโยนนี้มีการเปลี่ยนบันไดเสียงลูกโยนโดยในท่อนต่าง ๆ ที่ผ่านมาข้างต้น มักพบลูกโยนเสียงซอล และ ลา เท่านั้น ในส่วนของท่อนที่ 4 นี้เป็นการโยนเสียง ที ทำให้การใช้นิ้วของซอด้วงและซออู้ อยู่ในขอบเขตที่จำกัด การดำเนินทำนองของซอด้วงจึงไม่มีการเปลี่ยนแปลงทำนองมากนัก ในส่วนการดำเนินทำนองของซออู้ มีการคบแต่งทำนองในส่วนท้าย โดยให้มีอุปสรรคในการใช้นิ้วน้อยที่สุด

ท่อน 4

(7)

ทางห้อง	รม - ช	- ล - ช	- - ท -	ทล - ท	รม - ช	- ล - ช	- - ท -	ทล - ท
	ค - ช -	- - ช -	- ท - -	- - ท -	ค - ช -	- - ช -	- ท - -	- - ท -
จะเข้	ช ม ช ช	ช ล ช ช	ท ล ท ท	ท ร ี ท ท	ช ม ช ช	ช ล ช ช	ท ล ท ท	ท ร ี ท ท
ชอด้วง	ช ม ช ช	ช ล ช ช		ร	ช ม ช ช	ช ล ช ช		ร
			ท ล ท ท	ท ท ท			ท ล ท ท	ท ท ท
ชอู้	ช ช ช	ช ล ช ช	ท ล ท ท	ท ร ท ท	ช ช ช	ช ล ช ช	ท ล ท ท	ท ร ท ท
	ม				ม			

ลักษณะทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้มีลักษณะการดำเนินทำนองต่อเนื่องกันตลอดทั้งกลุ่มทำนอง กล่าวคือทั้งกลุ่มทำนองนี้มีความสัมพันธ์กันตลอด โดยห้องที่ 1 - 2 นั้น เป็นการสะบัดที่หัวห้องแล้วตามด้วยการบรรเลงสลั้มมือแบบคู่ 8 และห้องที่ 3 มีลักษณะการเว้นจังหวะหน้าห้องและหลังห้องเป็นลักษณะการแสดงสำเนียงเพลง ซึ่งลักษณะนี้เป็นลักษณะของเพลงสำเนียงแขก ส่วนทำนองเพลงห้องที่ 5 - 8 นั้น เป็นลักษณะการซ้ำทำนองกับทำนองห้องที่ 1 - 4

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ชอด้วงและชอู้นั้น เป็นลักษณะการดำเนินทำนองเก็บ 4 ตัวโน้ตต่อ 1 ห้อง และบรรเลงเก็บเหมือนกันทั้ง 8 ทั้ง 3 เครื่องดนตรี ไม่มีการใช้กลวิธีพิเศษแต่อย่างใดในการดำเนินทำนอง

เมื่อทำการสอดทำนองระหว่าง 3 เครื่องดนตรีแล้วพบว่ามีลักษณะกลมกลืนกันไป เนื่องจากมีการแปลทำนองเหมือนกันทั้ง 3 เครื่องดนตรี หากแต่ถ้ามีการบรรเลงพร้อมกับการทำนองหลักแล้วจะเกิดการขัดข้องกันระหว่างทำนองหลักและทำนองที่แปลแล้ว เนื่องจากทำนองหลักมีลักษณะการบรรเลงขัดข้องไปมา ซึ่งแตกต่างจากทำนองที่แปลแล้วของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายคั้งที่ได้แสดงไว้ข้างต้นนี้

ท่อน 4

(8)

ทางห้อง	- ท - -	รค - ท	รค - ท	ชล - ช	- ช - -	รค - ท	รค - ท	ชล - ช
	- พ - -	- - ท -	- - ท -	พ - ช -	- ร - -	- - ท -	- - ท -	พ - ช -
จะเข้	-- ท -	รค ทท	รค ทท	ชลชช	- - ช -	รค ทท	รค ทท	ชลชช
ซอด้วง		ร	ร			ร	ร	
	- ช - -	คทท	คทท	ชลชช	- ช - -	คทท	คทท	ชลชช
ซออู้	-- ท -	รค ทท	รค ทท		-- ท -	รค ทท	รค ทท	
				ชลชช				ชลชช

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองหลักกลุ่มนี้พบว่า มีลักษณะการดำเนินทำนองเหมือนกัน 2 ครั้ง โดยครั้งแรกพบได้จากโน้ตห้องที่ 1 - 4 และครั้งหลังพบได้จากโน้ตห้องที่ 5 - 8 โดยมีทำนองห้องที่ 1 และห้องที่ 5 เป็นลักษณะทำนองที่เรียกว่า "ทำนองพัก" เพื่อรอจังหวะทำนองนี้จะพักเสียงไคนั้นขึ้นอยู่กับเสียงของลูกตกก่อนหน้าที่จะพักนั่นเอง

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองหลัก มีลักษณะการนำทำนองคู่ 8 มาเรียงร้อยต่อกับทำนองเก็บในห้องที่ 2 - 3 และมีการสลับประกอบกับการตีคู่ 8 เป็นการสรุปทำนองในห้องที่ 4

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้ นั้น เป็นการดำเนินทำนองเหมือนกันทั้ง 3 เครื่องดนตรี ในทำนองห้องที่ 4 และห้องที่ 8 ไม่ได้ใช้กลวิธีพิเศษ "สลับ" อย่างทำนองหลัก หากแต่เป็นทำนองเก็บตามปกติ โดยห้องที่ 1 และห้องที่ 5 ซึ่งเป็นทำนองพักนั้น เป็นการใช้เสียงที่ บรรเลงลัดจังหวะซึ่งเป็นแนวเดียวกับทำนองหลักนั่นเอง

เมื่อทำการสอดทำนองระหว่าง 3 เครื่องดนตรีแล้วพบว่า มีลักษณะกลมกลืนกันไป เนื่องจากการแปลทำนองเหมือนกันทั้ง 3 เครื่องดนตรี

ท่อน 4

(9)

ทางห้อง	(- ช - -	- ค - ท	- ค - ร	- ค - ท	- ม - ร	- ค - ท	- ค - ท	(ช ล - ช)
	- ร - -	ค - ท -	ค - ร -	ค - ท -	ม - ร -	ค - ท -	ค - ท -	พี - ช -
จะเข้	(- ช - -	ค ค ี ท ท	ค ค ี ร ี ร	ค ค ี ท ท	ม ม ี ร ี ร	ค ค ี ท ท	ค ค ี ท ท	ล ล ช ช)
ซอด้วง	(ร ร		ม ม ร ร)
	- ช - -	ค ค ท ท	ค ค	ค ค ท ท		ค ค ท ท	ค ค ท ท	ล ล ช ช
ซออู้	(- ช - -	ค ค ท ท	ค ค ร ร	ค ค ท ท	ม ม ร ร			
						ค ค ท ท	ค ค ท ท	ล ล ช ช)

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้ เมื่อทำการพิจารณาแล้วพบว่าเป็นทำนองที่มีความต่อเนื่องมาจากทำนองกลุ่มที่ผ่านมา กล่าวคือ มีลักษณะการนำคู่ 8 มาบรรเลงสลับมือประกอปกกันเป็นทำนองหลัก โดยมีความเข้มข้นมากกว่า มีการเรียงคู่ 8 ไปตลอดถึงโน้ตห้องที่ 7 และมีการสลับในห้องที่ 8 ซึ่งเป็นห้องสุดท้ายเป็นการสรุปทำนอง เช่นเดียวกับทำนองกลุ่มที่ผ่านมา นั่นเอง ซึ่งมีคำใช้เรียกทำนองลักษณะนี้ว่า " เคนดิง "

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้ นั้น เป็นทำนองเดียวกันทั้ง 3 เครื่องดนตรี โดยมีการนำคู่ 8 นั้นมาบรรเลงเรียงต่อกันเสียงละ 2 ครั้ง จำนวนทั้งสิ้น 14 ครั้ง นับตั้งแต่ห้องที่ 2 ถึงห้องสุดท้าย เป็นลักษณะเดียวกันตลอดทั้งกลุ่มทำนอง

นับว่าเป็นการดำเนินทำนองทางเก็บของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายไทยที่มีความแปลกไม่เหมือนกับทางเพลงประเภทอื่น ๆ เมื่อทำการสอดทำนองของทั้ง 3 เครื่องดนตรีพบว่า มีลักษณะที่แสดงความรู้สึกไปอีกรูปแบบหนึ่ง แสดงความรู้สึกนำทึ่งกับทำนองที่ได้ยิน

ท่อน 4

(10)

ทางน้ำอง	-- ซซ	- ม - ล	- ซ - ม	- ร - ซ	ลท รม	รดทล	- ซ - ม	- ร - ซ
	- ซ - -	- ท - ล	- ซ - ม	- ล - ซ	ซ - รม	รดทล	- ซ - ท	- ล - ซ
จะเข้	ซ ลซซ	รมซล	ทลซม	ซทลซ	ลทรีมี	รีค้ทล	ทลซม	ซทลซ
ซอด้วง		รมซล	ฟมรม		รม	ร		ร
	ซ - ซซซ			ซทลซ	ลท	ดทล	ทลซล	ทลซ
ซอู้		ซ ล	ทลซ	รทลซ	ทซลท	รลทร	ทลซ	รทลซ
	ซ - ซซซ	ร ม	ม				ล	

ลักษณะทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้เรียกว่า "ทำนองบาก" ซึ่งเป็นทำนองที่บรรเลงก่อนจะออกสู่ทำนอง "โยน" ถือได้ว่าเป็นทำนองเชื่อมระหว่างทำนองปกติกับลูกโยน
ลักษณะทำนองบากนี้ ได้ทำการอธิบายไว้ในตอนที่ 1 กลุ่มที่ 6

ท่อน 4

(11)

ทางห้อง	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช
	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช
จะเข้	ค้ชลช	ค้ทลช	ฟชลช	ค้ทลช	คฟชล	ทริค้ท	ฟชลท	ค้ทลช
ซอด้วง			ฟชลช			ร		
	ชชลช	คทลช		คทลช	ลชคช	ลทค	คทลท	คทลช
ซออู้	ชชลช	คทลท	คชลท	คทลช	ช	คชลท	ท	คทลช
					ฟคฟ		ฟคฟ	

ทำนองกลุ่มนี้เรียกว่า "ทำนองโยน" ซึ่งเป็นทำนองที่บรรเลงต่อจากทำนองบากและเป็นส่วนสุดท้ายของท่อนที่ 4 นี้

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ มีการใช้เสียง โค สายเปล่าเข้ามาตกแต่งในห้องที่ 5 เป็นเสมือนการตั้งคันท่านองอีกกลุ่มหนึ่งและลงจบที่ลูกคกเสียงซอล

ลักษณะการดำเนินทำนองของซอด้วง พบว่ามีการตกแต่งทำนอง ในช่วงท้ายของประโยคเล็กน้อย คงไว้ซึ่งความเรียบของทำนอง

ลักษณะการดำเนินทำนองของซออู้ มีการตกแต่งทำนองมาตั้งแต่ช่วงต้นของประโยค โดยใช้กลุ่มเสียงแคบๆ วนเวียนไปมา จากนั้นในห้องที่ 5 จึงได้เริ่มส่งทำนองให้เปลี่ยนแปลงโดยลงมาดำเนินทำนองที่สายเอก ลักษณะถ่วงนองเหมือนกับการถาม-ตอบ แต่ยังคงไว้ซึ่งเสียงตกเหมือนกับประโยคในห้องที่ 1-4 เช่นเดิม หากมีการตกแต่งทำนองให้ต่างกันไป

ท่อน 5

(1)

ทางห้อง	(- ล - -	ชช - ม	- ล - ช	- ม - ร	- - ช -	ลช - ช)		
	- ล - ช	- - - ท	- ล - ช	- ท - ล	- ช - -	- - ม ร		
จะเข้	(ช ทลช	ทลช ม	ชทลช	ลช มร	- ช	ลช มช)		
					- ช			
ซอด้วง	(ร	ม	ร มชล	ชฟ มร	ช - ชชช	ลช มช)		
	ทลช	ทลช						
ซออู้	(ช ทลช	ทลช	ชลทช	ลช	ช - ชชช	ลช ช)		
		ม		มร		ม		

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้ เมื่อทำการพิจารณาพบว่า มีลักษณะการดำเนินทำนองหลักออกเป็น 2 ระบบ กล่าวคือ มีลักษณะการดำเนินทำนองหลักแบบเพลงดำเนินทำนองทั่วไปในห้องที่ 1 - 4 และมีลักษณะการยกย่องตามสำเนียงเพลงภาษาแขกในลักษณะบังคับทาง ดังจะพิจารณาได้จากทำนองห้องที่ 5 - 6

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ นั้น มีลักษณะการดำเนินทำนองแบบเก็บตามลักษณะเพลงทั่ว ๆ ไปในห้องที่ 1 - 4 ส่วนห้องที่ 5 ที่เป็นการลักจังหวะเพื่อแสดงสำเนียงภาษานั้น จะเข้ได้ใช้วิธีการบรรเลงที่เรียกว่า "ทิงนอย" เข้ามาประกอบการบรรเลงไปสู่ทำนองตกในห้องที่ 8 ซึ่งเป็นห้องสุดท้ายของทำนองกลุ่มนี้

ลักษณะการดำเนินทำนองของซอด้วงและซออู้ นั้นเป็นไปในลักษณะเดียวกับการบรรเลงจะเข้ หากแต่ในห้องที่ 5 นั้น จะเข้ใช้วิธีการบรรเลงแบบทิงนอย ซอด้วงและซออู้ใช้วิธีการบรรเลงแบบ สะบัดคันทักเข้ามาประกอบทำนองเพื่อให้สอดคล้องกับ ทิงนอยของจะเข้ อีกทั้งเป็นการยักจังหวะเพื่อให้เกิดความเรี่ยของทำนอง

เมื่อทั้ง 3 เครื่องดนตรีสอดทำนองเข้าหากัน พบว่า มีลักษณะกลมกลืนกันเป็นอย่างดี เพราะมีการดำเนินทำนองไปในทิศทางเดียวกัน

ท่อน 4

(11)

ทางห้อง	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช
	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช
จะเข้	ค ๓ ล ๓	ค ๓ ล ๓	ฟ ๓ ล ๓	ค ๓ ล ๓	ค ฟ ๓ ล	ท ๓ ค ๓	ฟ ๓ ล ๓	ค ๓ ล ๓
ซอด้วง			ฟ ๓ ล ๓			ร		
	๓ ๓ ล ๓	ค ๓ ล ๓		ค ๓ ล ๓	ล ๓ ค ๓	ล ๓ ค	ค ๓ ล ๓	ค ๓ ล ๓
ซออู้	๓ ๓ ล ๓	ค ๓ ล ๓	ค ๓ ล ๓	ค ๓ ล ๓	๓	ค ๓ ล ๓	๓	ค ๓ ล ๓
					ฟ ค ฟ		ฟ ค ฟ	

ทำนองกลุ่มนี้เรียกว่า "ทำนองโยน" ซึ่งเป็นทำนองที่บรรเลงต่อจากทำนองบากและ
เป็นส่วนสุดท้ายของท่อนที่ 4 นี้

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ มีการใช้เสียง โค สายเปล่าเข้ามาตกแต่งในห้อง
ที่ 5 เป็นเสมือนการตั้งต้นทำนองอีกกลุ่มหนึ่งและลงจบที่ลูกตกเสียงซอล

ลักษณะการดำเนินทำนองของซอด้วง พบว่ามีการตกแต่งทำนอง ในช่วงท้ายของ
ประโยคเล็กน้อย คงไว้ซึ่งความเรียบของทำนอง

ลักษณะการดำเนินทำนองของซออู้ มีการตกแต่งทำนองมาตั้งแต่ช่วงต้นของประโยค
โดยใช้กลุ่มเสียงแคบๆ วนเวียนไปมา จากนั้นในห้องที่ 5 จึงได้เริ่มส่งทำนองให้เปลี่ยนแปลงโดยลง
มาดำเนินทำนองที่สายเอก ลักษณะสำนวนเหมือนกับการถาม-ตอบ แต่ยังคงไว้ซึ่งเสียงตกเหมือน
กับประโยคในห้องที่ 1-4 เช่นเดิม หากมีการตกแต่งทำนองให้ต่างกันไป

ท่อน 5

(2)

ทางห้อง	(- ล ท ล	- - ชล	- ล ท ล	- - ลช	- ม - -	- คร -)		
	ล - - -	ช ม - -	ล - - -	ช ม - -	ค - ร ค	ท - - ล		
จะเซ้	- ล ท ล	ช ม ชล	- ล ท ล	ช ม ลช	ค ม ร ค			
						ท คร ล)		
	(ล		ล					
ขอด้วง	(ร	ร	ร	ร	ม ร	ร)		
	ล ท ล	ค ท ล	ล ท ล	ท ล ช	ค ค	ท ค ล		
ขออู้	(ล ล ท ล	ช ช ล	ล ล ท ล	ช ล ช		ท คร ล)		
		ม		ม	ค ม ร ค			

ลักษณะการดำเนินงานของหลักกลุ่มที่ 2 นี้ เป็นลักษณะการดำเนินงานหลักแบบเก็บ ซึ่งเป็นความต่อเนื่องมาจากทำงานของหลักทำงานที่ผ่านมานี้ 2 ห้องสุดท้าย หากแต่ทำงานของหลักของกลุ่มนี้เป็นการบรรเลงเก็บตลอดทำงานของหลัก แต่มีการใช้คู่ 8 บรรเลงสลับมือประกอบด้วยในโน้ตห้องที่ 1 และห้องที่ 3

ลักษณะการดำเนินงานของจะเซ้ ขอด้วง และขออู้ นั้น เป็นลักษณะการดำเนินงานตามทำงานของหลัก เนื่องจากลักษณะทำงานของหลักเป็นการบรรเลงเก็บอย่างทำงานที่แปลแล้วทำให้เครื่องดนตรีประเภทดำเนินทำงานไม่สามารถบรรเลงเป็นทำงานอื่น ๆ ไปได้อีก

ลักษณะการสอดทำงานของทั้ง 3 เครื่องดนตรีนั้นมีความกลมกลืนกันเช่นเดียวกับทำงานที่ผ่าน ๆ มากเนื่องจากทำงานของหลักมีความเข้มข้น โดยทำงานของหลักเป็นการเก็บละเอียดลักษณะกลอนมีความจัดจ้าน จึงควรคงไว้ซึ่งทำงานของหลักที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะนี้ อีกทั้งทำให้เครื่องดนตรีที่เข้ามาดำเนินทำงานไม่สามารถดำเนินทำงานไปเป็นอย่างอื่นได้ และดำเนินทำงานได้อย่างดีไม่มีอุปสรรคแต่อย่างใด

ท่อน 5

(3)

ทางร้อง	- ม - -	ม ร - -	ค ล - -	ซ ซ - -	- ม - -	ม ร - -	ค ล - -	ซ ซ - -
	ค - ร ค	- - ค ล	- - ซ ม	- ม - -	ค - ร ค	- - ค ล	- - ซ ม	- ม - -
จะเข้	ค ม ร ค	ม ร ค			ค ม ร ค	ม ร ค		
		ล	ค ล ซ	ซ		ล	ค ล ซ	ซ
			ม	ม - -			ม	ม - -
ซอด้วง	ม ร	ม ร	ม	ซ ม - -	ม ร	ม ร	ม	ซ ม - -
	ค ค	ค ล	ค ล ซ		ค ค	ค ล	ค ล ซ	
ซออู้		ล	ค ล ซ	ซ		ล	ค ล ซ	ซ
	ค ม ร ค	ม ร ค	ม	ม - -	ค ม ร ค	ม ร ค	ม	ม - -

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักและทำนองที่แปลแล้วของจะเข้ ซอด้วงและซออู้ นั้นเป็นการดำเนินทำนองในสำนวนเพลงปรบไ้โดยทั่วไป กล่าวคือมีลักษณะของความลงตัวในเรื่องของกลอนเพลง และสำนวนเพลงไม่มีความซับซ้อนอย่างเพลงเร็วทั่วไป ลักษณะการดำเนินทำนองที่แปลแล้วของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายเป็นไปในลักษณะเดียวกับทำนองหลัก ลักษณะทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้แบ่งทำนองออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 4 ห้อง เมื่อทำการพิจารณาแล้วพบว่าเป็นการซ้ำทำนองกันนั่นเอง

ลักษณะสำนวนอย่างเพลงปรบไ้ที่เข้ามาแทรก ระหว่างทำนองของเพลงเร็วที่มีความเข้มข้นมาตลอดนั้น น่าจะเป็นไปเพื่อจุดประสงค์ที่จะลดหรือคลี่คลายอารมณ์ของผู้ฟัง

ท่อน 5

(4)

ทางมือ	- ม - -	ม ร - -	- ม - -	ม ร - -	(ค ด ร -	ร - - ค	(ค ด ร -	ร - - ค
	ค - ร ค	- - ค ต	ค - ร ค	- - ค ต	ค - ค	- ช - ต	ค - ค	- ช - ต
จะเข้	ค ม ร ค	ม ร ค	ค ม ร ค	ม ร ค	(ค ค ค ร ค	ร	(ค ค ค ร ค	ร
		ค		ค		ช - ค		ช - ค
ซอด้วง	ม ร	ม ร	ม ร	ม ร	ร	ร	ร	ร
	ค ค	ค ค	ค ค	ค ค	ค ค ค	ช - ค	ค ค ค	ช - ค
ซออู้		ค		ค	ค ค ร ค	ร ช - ค	ค ค ร ค	ร ช - ค
	ค ม ร ค	ม ร ค	ค ม ร ค	ม ร ค				

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองหลักกลุ่มที่ 4 นี้ เป็นลักษณะทำนองหลักที่ท่อนทำนองมาจากทำนองกลุ่มที่ผ่านมาโดยเอาทำนองที่เป็นโครงสร้างหลักมาบรรเลงดังจะพิจารณาได้จากทำนองห้องที่ 1 - 2 และห้องที่ 3 - 4 ส่วนทำนองห้องที่ 5 - 6 และห้องที่ 7 - 8 นั้น เป็นการดำเนินทำนองชุดใหม่แต่เป็นการซ้ำทำนองเช่นเดียวกัน ลักษณะสำนวนเพลงยังเป็นสำนวนปรบไต่ ซึ่งเป็นการคลี่คลายและลดความขัดแย้งความเข้มข้นให้กับผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟังรู้สึกสบายขึ้นกว่าที่ผ่านมานั่นเอง

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้นั้นเป็นไปในลักษณะเดียวกันกับทำนองหลัก ทั้งนี้ด้วยเหตุผลเดิมคือ ลักษณะทำนองหลักนั้นไม่สามารถแปรทางไปเป็นทำนองอย่างอื่นได้ และด้วยเพลงเร็วเป็นเพลงอัตราชั้นเดียว การดำเนินทำนองหรือแปรทางให้สลับซับซ้อนย่อมเป็นเรื่องที่กระทำได้ยากมาก เพราะ 1 จังหวะหน้าทับมีความสั้นมาก เพียง 2 ห้องโน้ตเท่านั้น

ท่อน 5

(5)

ทางห้อง	- - ค ค	- ร - -	ร ค - ค	- ร - ม	ช ช ล -	ล - - ช	ช ช ล -	ล - - ช
	- ค	- - - ค	- - ช -	- ล - ท	ช - ช	- ร - ม	- ช - ช	- ร - ม
จะเข้	- ค ค ค	- ร - ค	ร ค ค	- ร - ม	ชชช ล ช	ล ร - ม	ชชช ล ช	ล ร - ม
			ช					
ซอด้วง		- ร	ร	- ร - ม	ชช ล ช	ล ร - ม	ชช ล ช	ล ร - ม
	- - คคค	- ค	ค ช ค					
ซออู้	- - คคค	- ร - ค	ร ค ช ค		ชช ล ช	ล	ชช ล ช	ล
				- ร - ม		ร - ม		ร - ม

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองกลุ่มที่ 5 แบ่งออกเป็น 2 ช่วง

ช่วงที่ 1 หมายถึงทำนองห้องที่ 1 ถึง ห้องที่ 4 เป็นลักษณะการดำเนินทำนองที่ต่อเนื่องมาจากทำนองห้องที่ 5 - 8 ของทำนองกลุ่มที่ 4 หรือกลุ่มที่ผ่านมามากแต่มีการเปลี่ยนสำนวนเพลงไปสู่ลูกตกเสียงมี

ช่วงที่ 2 นั้น หมายถึงทำนองห้องที่ 5 - ห้องที่ 8 เป็นลักษณะการดำเนินทำนองเหมือนกับทำนองห้องที่ 5 - 8 ของทำนองกลุ่มที่ 4 หากแต่มีการเปลี่ยนเสียงให้ต่ำลงมาเป็นคู่ 4 คือเสียงซอล

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วง และซออู้ นั้น เป็นการแปลทำนองไปตามทำนองหลักเช่นเดียวกับทำนองที่ผ่านมา เพราะฉะนั้นเมื่อสอดทำนองแล้วจะได้รับความกลมกลืนเช่นเดียวกับทำนองที่ผ่านมา

ท่อน 5

(6)

ทางมือ	(- ม --	มร --	ค ล --	ซซ - -)				
	ค - ร ค	-- ค ล	- - ซ ม	- ม - -				
จะเข้	(ค ม ร ค	มร						
		ค ล	ค ล	ซ - -)				
			ซ ม	ม - -)				
ซอด้วง	(ซ ม ร	มร	ม	ซ ม - -)				
	ค	ค ล	ค ล ซ					
ซออู้	(ค	ร ค ท ค	ซ)				
	ค ม ร ค	มรค		ม - -				

ลักษณะการดำเนินทำนองกลุ่มที่ 6 นี้ มีลักษณะการดำเนินทำนองหลักใน 4 ห้องแรก ซึ่งมีการกลับวรรค 2 ครั้งนั้น เป็นทำนองเดียวกันกับทำนองกลุ่มที่ 3 ของท่อนนี้ ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ท่อน 5

(7)

ทงม้อง	- ม --	ม ร --	- ม --	ม ร --	ม ร - - ค	ร ม ฟ ช		
	ค - ร ค	-- ค ล	ค - ร ค	-- ค ล	- ค ช -	- - - ช		
อะเซ็	ค ม ร ค	ม ร	ค ม ร ค	ม ร	ม ร ค	ค	ร ม ฟ ช	
		ค ล		ค ล	ช			
ชอด้วง	ม ร	ม ร	ม ร	ม ร		ร ม ฟ ช		
	ค ค	ค ล	ค ค	ค ล	ค ค ช ค			
ชอู้		ล ร ค ล		ล ร ค ล	ช ค	ช		
	ค ม ร ค		ค ม ร ค		ม ร ค	ร ม ฟ		

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองหลักนั้น เป็นทำนองที่ท่อนส่วนลงมาจาก
ทำนองในกลุ่มที่ 6 เป็นลักษณะของทำนองบาท ซึ่งเป็นทำนองนำก่อนออกสู่ทำนองโยน

การดำเนินทำนองของ ของเครื่องดนตรีทั้ง 3 ชั้น มีการดำเนินทำนองโดยอาศัยทำนอง
หลักซึ่งมีลักษณะเก็บเป็นหลัก โดยทำการตกแต่งทำนองตามทำนองหลักที่ปรากฏ โดยยึดหลักการ
ดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีแต่ละชั้น โดยให้คงไว้ซึ่งลูกตกที่เสียงซอล ซึ่งเป็นลูกตกของทำนอง
หลัก

ท่อน 5

(8)

ทางน้ำอง	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช
	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช
จะเซ้	คํ ช ล ช	คํ ท ล ช	ฟ ช ล ช	คํ ท ล ช	ล ฟ ช ล	ท ร คํ ท	ฟ ช ล ท	คํ ท ล ช
ชอด้วง			ฟ ช ล ช		ร	ร		
	ช ช ล ช	ค ท ล ช		ค ท ล ช	ค ช ล	ท ค ท	ค ท ล ท	ค ท ล ช
ชอู้	ช ช ล ช	ค ท ล ช	ช ล ช	ค ท ล ช	ล ช ค	ช ล ท ร	ค ท ท	ล ช ฟ ช
			ฟ		ฟ		ฟ	

ทำนองกลุ่มนี้เรียกว่า "ทำนองโยน" เป็นทำนองที่บรรเลงต่อจากทำนองบาก ซึ่งทำนองบากของท่อนนี้คือทำนองในกลุ่มที่ผ่านมานั่นเอง

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเซ้ และชอด้วง เป็นไปในลักษณะดำเนินทำนองเรียบ และมีการคบบ้างทำนองไม่มากนัก ในส่วนของชอู้ ช่วงท้ายของประโยคมีการคบบ้างทำนองโดยใช้เสียงฟาเข้ามาประกอบทำให้การดำเนินทำนองของชอู้เกิดลักษณะทำนองที่มีเอกลักษณ์ยิ่งขึ้น

ท่อน 6

(1)

ทางน่อง	- ช ต ม	- ม - ม	- ช ต ม	- ม - ม	- - ช ช	- ม - ร	- ค - ล	- - ช ช
	ช - - ท	- ท - ท	ช - - ท	- ท - ท	- ช - -	- ท - ล	- ช - ม	- ช - -
	- ม - ร	- ค - ล	- ช - ค	- ร - ม				
	- ท - ล	- ช - ม	- ร - ช	- ล - ท				
อะเซ่	ช ช ต ม	- ม	ช ช ต ม	- ม	ช - ชชช	ล ช ม ร	ม ร ค	ช ชชช
							ล	
		- ม		- ม				ช
	ล ช ม ร	ม ร ค		ม				
		ล	ท ล ช ล	ท ค ร				
ชอด้วง	ช ช ต ม	- ม - ม	ช ช ล ช	- ม - ม	ช - ชชช	ล ช ม ร	ม ร	ช - ชชช
							ค ล	
	ล ช ม ร	ม ร		ร ม				
		ค ล	ท ล ช ล	ท ค				
ชอู้	ช ช ล		- ช ช ล		ช - ชชช	ล ช	ล	- ช - ชชช
	ม	- ม - ม	ม	- ม - ม		ม ร	ม ร ค	
	ล ช	ล	ท ล ช ล	ท ค				
	ม ร	ม ร ค		ร ม				

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองหลักในกลุ่มนี้ สามารถแบ่งเป็นกลุ่มทำนองได้ 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ได้แก่ทำนองในโน้ตห้องที่ 1 - 4

ส่วนที่ 2 ได้แก่ทำนองในโน้ตห้องที่ 5 - 7

ส่วนที่ 3 ได้แก่ทำนองในโน้ตห้องที่ 8 และห้องที่ 1-4 บรรทัดที่ 2

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักในห้องที่ 1 – 4 มีลักษณะทำนองที่กระด้าง โดยมีการใช้เสียงลูกตกซึ่งเป็นเสียง มี ในท้ายห้องที่ 1 โดยประคิษฐ์เป็นส่วนวนในลักษณะขึ้นเสียงเพื่อคงไว้ที่เสียง มี ซึ่งจะพิจารณาได้จากทำนองห้องที่ 2 และห้องที่ 4

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองหลักห้องที่ 5 – 7 นั้น มีลักษณะสัดส่วนหรืออัตราความยาวอย่างเพลงเร็วหรือเพลงฉิ่ง เนื่องจากมีลักษณะของความไม่ลงตัวในส่วนวนเพลงซึ่งมีความแตกต่างจากเพลงส่วนวนปรบไกวทั่วไปที่ต้องลงตัวในลักษณะที่เป็นห้องคู่ ลักษณะทำนองหลัก 3 ห้องนี้มีลักษณะการเรียงร้อยเสียงจากเสียงสูงลงมาสู่ลูกตกทางต่ำในเสียงลา

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ นั้น มีลักษณะการดำเนินทำนองอย่างทำนองหลักในห้องที่ 1 และห้องที่ 3 ส่วนทำนองพักในห้องที่ 2 และห้องที่ 4 นั้น มีลักษณะการบรรเลงที่เรียกว่า “ทิงนอย” เข้ามาประกอบ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของการบรรเลงจะเข้อีกแบบหนึ่ง ส่วนการดำเนินทำนองในห้องที่ 5 – 7 นั้น เป็นการเก็บเต็ม 4 ตัวโน้ตใน 1 ห้องทั้ง 3 ห้องตามทำนองหลัก

ลักษณะการดำเนินทำนองของซอด้วงและซออู้ นั้น เป็นการดำเนินทำนองเดียวกันกับจะเข้ นั้นเองหากแต่เป็นการบรรเลงเก็บไปตามขอบเขตหรือข้อจำกัดของเสียงของแต่ละเครื่องดนตรี

ลักษณะการสอดทำนองระหว่าง 3 เครื่องดนตรีนี้ พบว่ามีความกลมกลืนกันเป็นอย่างดีเนื่องจากเป็นลักษณะการดำเนินทำนองไปตามทำนองหลักตามที่ได้วิเคราะห์มาข้างต้นนั่นเอง

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองส่วนที่ 3 สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน เช่นเดียวกับทำนองกลุ่มที่ผ่านมา โดยในส่วนแรกได้แก่โน้ตห้องที่ 8 และห้องที่ 1-2 ในบรรทัดที่ 2 นั้น เป็นการซ้ำทำนองกับทำนอง 3 ห้องสุดท้ายของกลุ่มที่ 1 โดยจะเข้ ซอด้วงและซออู้ นั้น บรรเลงทำนองเหมือนกับทำนองกลุ่มที่ผ่านมาเช่นเดียวกัน

ทำนองส่วนที่ 2 ได้แก่ โน้ตห้องที่ 3 – 4 ลักษณะส่วนวนเพลงของทำนองหลักกลุ่มนี้เป็นลักษณะส่วนวนเพลงที่เป็นการเชื่อมระหว่างทำนองเพื่อไปจุดใดจุดหนึ่งของทำนองต่อไป ในการดำเนินทำนองทางเฉพาะของจะเข้ ซอด้วงและซออู้ นั้นเป็นการดำเนินทำนองเก็บตามลักษณะส่วนวนเพลงปรบไกวทั่วไปเนื่องจากทำนองหลักไม่มีความซับซ้อน

ลักษณะการสอดทำนองของทั้ง 3 เครื่องดนตรีนั้น มีความกลมกลืนกันเป็นอย่างดีเนื่องจากมีการแปลทำนองจากทำนองหลักเป็นทำนองเดียวกันทั้ง 3 เครื่องดนตรี ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะทำนองหลักนั้นเป็นอัตราชั้นเดียว ทำให้การดำเนินทำนองเป็นทางเฉพาะนั้นสามารถกระทำได้ยากกว่าทำนองของเพลงอัตราสามชั้นหรือสองชั้น เนื่องจากกระสวนทำนองในเพลงเร็วมีลักษณะที่สั้น ยังไม่ได้แปลทำนองให้เข้าใจความทำนองก็จบลงเสียก่อน

ท่อน 6

(2)

ทางร้อง	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม
	. - - - ล	- - - ม	- - - ล	- - - ม	- - - ล	- - - ม	- - - ล	- - - ม
จะเซ้	ม ม ฟ ม	ล ช ฟ ม	ร ม ฟ ม	ล ช ฟ ม	ม ม ฟ ม	ล ช ฟ ม	ร ม ฟ ม	ล ช ฟ ม
สอดค้วง	ม ม ฟ ม	ล ช ฟ ม	ร ม ฟ ม	ล ช ฟ ม	ม ม ฟ ม	ล ช ฟ ม	ร ม ฟ ม	ล ช ฟ ม
ชอู้		ล ช		ล ช	ล	ล ช		ล ช
	ม ม ฟ ม	ฟ ม	ร ม ฟ ม	ฟ ม	ม ฟ ม	ฟ ม	ร ม ฟ ม	ฟ ม

ลักษณะทำนองกลุ่มนี้ เป็นลักษณะทำนองหลักที่เรียกว่า “ลูกโยน” ซึ่งเป็นทำนองที่มักพบตอนกลางเพลงและตอนท้ายของเพลงของทุกท่อน รายละเอียดของการบรรเลงลูกโยนนั้น ผู้วิจัยได้อธิบายไว้ในตอนที่ 1 กลุ่มทำนองที่ 7

ท่อน 6

(3)

ทางมือ	- ช ต ม	- ม - ม	- ช ต ม	- ม - ม	- - ช ช	- ม - ร	- ค - ต	- - ช ช
	ช - - ท	- ท - ท	ช - - ท	- ท - ท	- ช - -	- ท - ต	- ช - ม	- ช - -
	- ม - ร	- ค - ต	- ร - ม	- ช - ต				
	- ท - ต	- ช - ม	- ต - ท	- ร - ม				
จะเข้	ช ช ต ม	- ม	ช ช ต ม	- ม	ช - ชชช	ต ช ม ร	ม ร ค	ช ชชช
							ค	
		- ม		- ม				ช
	ต ช ม ร	ม ร ค	ค ร ม	ร ม ช ต				
		ค	ช					
ซอด้วง	ช ช ต ม	- ม - ม	ช ช ต ช	- ม - ม	ช - ชชช	ต ช ม ร	ม ร	ช - ชชช
							ค ต	
	ต ช ม ร	ม ร	ร ม	ร ม ช ต				
		ค ต	ช ค					
ซออู้	ช ช ต		- ช ช ต		ช - ชชช	ต ช	ค	- ช - ชชช
	ม	- ม - ม	ม	- ม - ม		ม ร	ม ร ค	
	ต ช	ค		ช ต				
	ม ร	ม ร ค	ม ค ร ม	ร ม				

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้ เมื่อทำการพิจารณาแล้วพบว่า เป็นลักษณะการซ้ำทำนองกับทำนองกลุ่มที่ 1 ของท่อนนี้ หากแต่พบความแตกต่างในส่วน 2 ห้องท้ายของทำนองโดยในทำนองที่ 1 และกลุ่มที่ 3 มีเสียงลูกตกแตกต่างกันดังนี้

ลูกตกในกลุ่มที่ 1

-ช - ค	-ร - ม
-ร - ช	-ล - ท

ลูกตกในกลุ่มที่ 2

-ร - ม	-ช - ล
-ล - ท	-ร - ม

ลักษณะการดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีทั้ง 3 ชิ้น ในวงเครื่องสายไทย พบว่าในส่วนแรกนั้นคือห้องที่ 1 - 7 ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้ นั้น เป็นลักษณะเดียวกับทำนองกลุ่มที่ 1 ของท่อนนี้เช่นเดียวกัน

ลักษณะการนำทำนองตอนต้นบรรเลงขึ้นต้นใหม่นั้น สามารถแสดงได้ว่าต้องเป็นทำนองที่ต้องการทำนองมาแยกออกไปอีกจากทำนองที่ผ่านมา ซึ่งจะต้องพิจารณาได้ในทำนองกลุ่มต่อไปนั่นเอง

ทำนองส่วนที่ 2 คือตั้งแต่ห้องที่ 8 และ ห้องที่ 1 - 4 (ในบรรทัดที่ 2) ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้ เมื่อทำการพิจารณาแล้วพบว่าเป็นการซ้ำทำนองกับทำนองกลุ่มที่ 1 ของท่อนนี้

ลักษณะทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้ มีการแยกเสียงลูกตกไปสู่ลูกตกเสียงลา ซึ่งเป็นลูกตกที่แตกต่างจากลูกตกของทำนองกลุ่มที่ 2 ที่ผ่านมา กล่าวคือ ในกลุ่มที่ 1 นั้น ทำนองในส่วนท้ายเป็นการส่งทำนองให้ตกที่เสียง มี และออกลูกโยนที่เสียงมี แต่ในกลุ่มนี้ เป็นการส่งทำนองให้ไปจบยังเสียงที่สูงคือเสียง ลา และออกลูกโยนที่เสียง ลา เกิดระยะห่างเป็นคู่ 4 เกิดความกลมกลืนในทำนองอย่างดี

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วง และซออู้ นั้น เป็นลักษณะการดำเนินทำนองที่เหมือนกับทำนองกลุ่มที่ 2 ที่ผ่านมา โดยมีการดำเนินทำนองเก็บ 4 ตัวโน้ตต่อ 1 ห้องตลอดทั้งทำนอง

ลักษณะการดำเนินทำนองเมื่อทำการสอดทำนองไปจนห้องสุดท้ายพบว่า เป็นลักษณะสำนวนเพลงที่ยังไม่สำเร็จหรือจบสมบูรณ์เป็นสำนวนเพลงที่ยังต้องการทำนองมาต่อไปอีก

ท่อน 6

(4)

ทางห้อง	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล ท -	ล ช - ม
	- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - ล	- ล ท -	ล ช - ม
จะเข้	ดลทล	ร้ด้ทล	ซลทล	ร้ด้ทล	ซลทล	ร้ด้ทล	ร้ทลช	ทลชม
ซอด้วง		ร		ร	ร	ร	ร	มลชม
	ดลทล	ดทล	ซลทล	ดทล	ลทล	ดทล	ทลช	
ซออู้	ดลทล	รดทล	ซลทล	รดทล	รลทล	รดทล	รทลช	ทลชม

ลักษณะการดำเนินทำนองกลุ่มนี้ เรียกว่า ลูกโยน ซึ่งเป็นทำนองที่พบในเพลงเร็ว เรื่องนี้ทุกท่อน หากแต่ทำนองโยนกลุ่มนี้มีความพิเศษไปจากทำนองโยนในกลุ่มอื่น ๆ กล่าวคือ เมื่อดำเนินทำนองมาจนถึงห้องที่ 6 แล้ว มีการเปลี่ยนเสียงลูกตกมาสู่ลูกตกเสียงมี ซึ่งเป็นเสียงที่มีความสำคัญของการนำเสนอในท่อน 6 นี้ อีกทั้งยังมีความห่างกันเป็นคู่ 4 ซึ่งโดยปกติจะต้องเป็นลูกตกเสียงเดียวกันทั้ง 8 ห้องโน้ต

ลักษณะการดำเนินทำนองแบบนี้ เป็นลักษณะสำนวนเพลงที่ยังต้องการสำนวนเพลงอื่นมาต่อท้ายไปอีกจึงจะมีความสำเร็จสมบูรณ์

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้ มีลักษณะเก็บไปตามทำนองหลักแบบลูกโยนอย่างทำนองท่อนอื่น ๆ

ก่อน 6

(5)

ทางห้อง	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม	- ม - ม
	- - - ล	- - - ม	- - - ล	- - - ม	- - - ล	- - - ม	- - - ล	- - - ม
จะเข้	ม ม ฟ ม	ล ช ฟ ม	ร ม ฟ ม	ล ช ฟ ม	ล ม ฟ ม	ล ช ฟ ม	ร ม ฟ ม	ล ช ฟ ม
ซอด้วง	ม ม ฟ ม	ล ช ฟ ม	ร ม ฟ ม	ล ช ฟ ม	ล ม ฟ ม	ล ช ฟ ม	ร ม ฟ ช	ล ช ฟ ม
ซออู้		ล ช		ล ช	ท ล	ช ท ล ช	ล	ล ช
	ม ม ฟ ม	ฟ ม	ร ม ฟ ม	ฟ ม	ม ฟ		ม ฟ ช	ฟ ม

(ข้อต้นตั้งแต่ กลุ่มที่ 1 - กลุ่มที่ 3 จากนั้นจึงต่อด้วย ลูกโยนในกลุ่มที่ 6)

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองกลุ่มนี้ เป็นลักษณะทำนอง “ลูกโยน” โดยใช้เสียงมี ซึ่งเป็นเสียงตกของทำนองโยนกลุ่มที่ผ่านมา เป็นลักษณะการโยนแบบทั่วไป ไม่มีการเปลี่ยนเสียงอย่างทำนองกลุ่มที่ผ่านมา

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้ของกลุ่มนี้ เป็นลักษณะเก็บตามปกติ โดยการดำเนินทำนองของจะเข้เป็นไปในลักษณะเรียบ มีการเปลี่ยนทำนองในห้องที่ 4 เพื่อไม่ให้เกิดทำนองซ้ำกันกับต้นประโยค

ลักษณะการดำเนินทำนองของซอด้วง ยังคงมีลักษณะทำนองเหมือนกับทำนองของจะเข้ แต่มีการเปลี่ยนทำนองในห้องที่ 7 ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความกลมกลืนกับทำนองของซออู้ในห้องที่ 7 รวมทั้งในวรรค 2 ที่มีการตกแต่งทำนองให้แตกต่างไปจากทำนองของจะเข้และซอด้วง

ท่อน 6

(6)

ทางมือ	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล
	- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - ล
จะเข้	ลลล ทล	รี้ค้ ทล	ซลทล	รี้ค้ทล	รี้ลทล	รี้ค้ ทล	ซลทล	รี้ค้ทล
ซอด้วง		ร		ร	ร		ร ม ร	ร
	ลลทล	คทล	ซลทล	คทล	ลทล	ซลทล	ค	คทล
ซออู้	ลลทล	รลทล	ซลทล	รคทล	ซ ซล	รลทล	ซ ซค	รคทล
					ร		ร	

ลักษณะการดำเนินทำนองหลัก “ลูกโยน” ในกลุ่มที่ 8 นี้ เป็นทำนองที่ใช้แทนทำนองกลุ่มที่ 4 ในเที่ยวที่ 2 ของทำนองท่อนนี้ ทำนองกลุ่มนี้ของเที่ยวแรกเป็นลักษณะการเปลี่ยนเสียงลูกตกของทำนองโยนไปตกที่เสียงมี หากแต่ทำนองกลุ่มนี้เป็นการดำเนินทำนองโยนลูกตกเสียงลาเพียงเสียงเดียวตลอดทั้งกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อเป็นการเชื่อมโยงประโยคของเพลงไปสู่ทำนองอื่นอีกต่อไป

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ มีการสะบัดเข้ามาตกแต่งทำนองในส่วนคั้นของทำนอง จากนั้นจึงเป็นการเก็บอย่างปกติคือห้องละ 4 คัวโน้ต

ลักษณะการดำเนินทำนองของซอด้วง พบการเรียงร้อยทำนองในช่วง 4 ห้องทำย หากแต่เป็นการดำเนินทำนองที่ร้อยเรียงอย่างเป็นระเบียบ

ลักษณะการดำเนินทำนองของซออู้ มีการตกแต่งทำนองมาตั้งแต่ในช่วงวรรคแรกของทำนอง โดยมีลักษณะทำนองที่หมุนไปมา ในช่วงวรรคหลังลักษณะทำนองเป็นเหมือนการถาม - ตอบ มีการใช้เสียงฟาตเข้ามาหากแต่ทำนองมีลักษณะที่สอดคล้องกัน

ท่อน 6

(7)

ทางห้อง	(ล ล ร -	ร - ทค	- - รค	- - - ล	(ล ล ร -	ร - ทค	- - รค	- - - ล
	ล - - ล	- ล - -	ทล - -	ทลช -	ล - - ล	- ล - -	ทล - -	ทลช -
จะเข้	ลลล รืล	รืลทค	ทลรืค	ทลชล	(ลลล รืล	รืลทค	ทลรืค	ทลชล
ซอด้วง	ร	ร	ร		ร		ร	
	ลล ล	ลทค	ทล ค	ทลชล	ลทล	ชลทค	ทล ค	ทลชล
ซอู้	ลลรล	รลทค	ชชค	รคทล	รลทล	ชลทค		คทล
			ร				คมรค	ค

ลักษณะทำนองหลักของทำนองกลุ่มที่ 9 นี้ เป็นลักษณะการดำเนินทำนองแยก ออกมาจากทำนองที่ผ่านมา เปรียบเสมือนเป็นการเริ่มต้นท่อนใหม่ที่เดี่ยว ในการดำเนินทำนองกลุ่มนี้เป็นทำนองท้ายของท่อน ทำให้เกิดความรู้สึกที่เปลี่ยนไปจากการดำเนินทำนองแบบเดียวกันไปจนจบท่อน เพราะจะทำให้เพลงมีแง่มุมมากขึ้น และทำให้น่าฟังยิ่งขึ้น

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้ เป็นลักษณะการดำเนินทำนองแบบเก็บ 4 คังโน้ตต่อ 1 ห้อง และมีการสลับที่หัวห้องที่ 1 และห้องที่ 5 ด้วย โดยทำนองห้องที่ 1 - 4 นั้น เป็นการซ้ำทำนองกันกับทำนองห้องที่ 5 - 8

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซอู้ของทำนองกลุ่มนี้ เป็นลักษณะการดำเนินทำนองอย่างทำนองหลักนั่นเอง เนื่องจากการดำเนินทำนองหลักนั้นไม่สามารถแปลทำนองเป็นทำนองอื่นได้อีก แต่ทั้งนี้ซอด้วงและซอู้ใช้การตกแต่งทำนองเข้าไปทำให้ทำนองเพลงมีอรรถรสเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีทั้ง 3 ชิ้น มีความโดดเด่นในทำนองที่แตกต่างกันออกไป

ท่อน 6

(8)

ทางห้อง	(- ค ค -	- ค - ร	-- ม -	-- ม -	- ค ค -	- ค - -	- ร - ม	- ซ - ล)
	- - ค -	ซ - - ล	- ม - -	- ร - -	-- ค -	ซ - - -	- ร - ม	- ซ - ล
จะเข้	(- - คคค	ค ร	- ม ม -	- ร ม -	- - คคค	ค - -	- ร - ม	- ซ - ล)
		- ซ				ซ		
ซอด้วง	(ร	- ม ม -	- ร ม -			- ร - ม	- ซ - ล)
	- - คคค	ซ ค -			- - คคค	ซ ค - -		
ซออู้	(- - คคค	ซ ค - ร			- - คคค	ซ ค - -		ซ ล)
			- ม ม -	- ร ม -			ม ค ร ม	ร ม

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้ เป็นการตีลังกั้งหวะโดยให้เสียงตกลงก่อนจึงหวะปกติ และนำไปสู่ทำนองที่เป็นปกติเรียงเสียงไปทางเสียงสูงในห้องที่ 7 - 8 มีการเล่นสำนวนในลักษณะเสียงกระตุกมาดกแต่งทำนอง ซึ่งทำให้ได้สำเนียงของเพลงสำเนียงแขกได้เป็นอย่างดี

ลักษณะการดำเนินทำนองกลุ่มนี้มีลักษณะเป็นทำนองที่แสดงเอกลักษณ์ของเพลงทำให้การดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้ นั้น เป็นการดำเนินทำนองอย่างทำนองหลัก แต่เป็นการใช้เสียงในลักษณะโน้ตหัวเคียว ไม่มีการใช้เสียงสูงหรือเสียงลักษณะ “ทิงนอย” มาประกอบอย่างทำนองอื่น ๆ เนื่องจากในช่วงทำนองที่สามารถใช้ ทิงนอยได้นั้น เป็นลักษณะเสียงที่กระชั้นมากจนเกินไป เป็นเหตุไม่สามารถใช้ทิงนอยได้ อีกทั้งไม้ดีดจะเข้จะเกิดการติคขัดตามมา ในส่วนของซออู้มีการดำเนินทำนองเก็บใน 2 ห้องสุดท้าย ทั้งนี้ทำให้เพลงมีลีลันมากขึ้น

ท่อน 6

(9)

ทางห้อง	- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด	- ด - ด
	. - - - ร	- - - ด	- - - ร	- - - ด	- - - ร	- - - ด	- - - ร	- - - ด
จะเข้า	ดลทล	รี้ค้ทล	ชลทล	รี้ค้ทล	รี้ลทล	รี้ค้ทล	ชลทล	รี้ค้ทล
ขอด้วง		ร		ร	ร		ร ม ร	ร
	ดลทล	คทล	ชลทล	คทล	ลทล	ชลทค	ค	คทล
ขออู่	ดลทล	รดทล	ชลทล	รดทล	ช ชล	รดทค	ทลช	รดทล
					ร		ร	

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองหลักกลุ่มนี้ คือ ทำนองลูกโยน ลักษณะการดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีทั้ง 3 ชิ้นนั้น มีการตกแต่งทำนองโดยจะเข้าบรรเลงทำนองที่แปลแล้ว ขึ้นพื้นในลักษณะที่มีการเรียบเรียงอย่างเป็นระเบียบ ส่วนของขอด้วงและขออู่ นั้น มีการตกแต่งทำนองให้มีความสอดคล้องโดยขออู่ทำหน้าที่ลูกเค้ด้าทางขอด้วงไปมา

ท่อน 7

(1)

ทางห้อง	-- ค ล	- - - ล	-- ค ล	- - - ล	- - - ล	- ค - ล	- ค - ล	ช ม - ช
	- - - -	- ล - -	- - - -	- ล - -	- ล - -	- ค - ล	- ค - ล	ช ท - ช
จะเข้	-- ค ล	- ล	-- ค ล	- ล	- ล	- ค - ล	- ค - ล	ช ม - ช
		- ล		- ล	- ล			
ชอด้วง								ม - ช
	-- ค ล	- ล - ล	-- ค ล	- ล - ล	ล - ลลล	- ค - ล	ช ล ค ล	ช
ชอู้	-- ค ล	- ล - ลลล	-- ค ล	- ล - ลลล	- ล - ล	- ค - ล	- ค - ล	ช - ช
								ม

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองกลุ่มที่ 1 ของท่อนนี้มีลักษณะการดำเนินทำนองที่มีความกลมกลืนกันตลอดทั้งทำนอง ลักษณะการดำเนินทำนองมีลักษณะการซ้ำทำนองระหว่างทำนองห้องที่ 1 - 2 กับทำนองห้องที่ 3 - 4 ส่วนการดำเนินทำนองห้องที่ 5 - 7 เป็นลักษณะการนำทำนองห้องที่ 1 - 2 มาแยกแยะหรือแยกมือ ไปสู่เสียงถูกตกในเสียงซอดท้ายห้องที่ 8

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ นั้น มีลักษณะการดำเนินทำนองตามลักษณะทำนองหลัก แต่มีการวิธีการบรรเลง “ ทิงนอย ” ในห้องที่ 2 ห้องที่ 4 และมีการทิงนอยในห้องที่ 5 เป็นการเริ่มต้นทำนองกลุ่มหลัง

ลักษณะการดำเนินทำนองของชอด้วงและชอู้ เป็นลักษณะการดำเนินทำนองแบบเดียวกับทำนองหลักและการดำเนินทำนองของจะเข้ โดยไม่ได้มีการบรรเลงกลวิธีพิเศษใด ๆ ยกเว้นทำนองห้องที่ 5 ของชอด้วง มีการสะบัดและมีการบรรเลงทำนองเก็บในห้องที่ 7 โดยเก็บถี่แบบ 4 ตัวโน้ต ใน 1 ห้อง และมีการสะบัดโน้ตในห้องที่ 2 และห้องที่ 4 ของทำนองชอู้

ท่อน 7

(2)

ทางห้อง	- - - ซ	- - ลซ	- ซ - -	ฟม - - ม	- - ม ม	- ซ - -	ซ ม - -	ร ม - ร
	- ซ - -	- - - ม	- ร - -	- ร - -	- - ม -	- - - ม	- - รค	- - - ล
จะเข้	- ซ	- - ลซม	- ซ - -	ฟมร - ม	- - มม	- ซ - ม	ซ ม รค	ร ม คร
	- ซ							
ซอด้วง	- ซ - ซ	- - ลซม	- ซ - -	ฟมร - ม	- มม	- ซ - ม	ซ ม ร	ร ม - ร
							ค	
ซออู้	- ซ - ซ	- - ลซ	- ซ - -			- ซ	ซ	
		ม		ฟมร - ม	- มม	- ม	ม รค	ร ม - ร

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้มีลักษณะทำนองเป็นกลุ่ม ๆ โดยมีการเว้นวรรคและมีการสลับเพื่อแสดงความชัดเจนของทำนองเพลง ลักษณะการสลับได้แก่ทำนองห้องที่ 2 ห้องที่ 4 และห้องที่ 5 ซึ่งเป็นการสลับเพื่อขึ้นต้นทำนองกลุ่มหลังในห้องที่ 5 - 8

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ นั้น มีลักษณะการดำเนินทำนองตามลักษณะทำนองหลัก แต่มีการวิธีการบรรเลง “ทิงนอย” ในห้องที่ 1 และมีการสลับ ห้องที่ 2 ห้องที่ 4 และห้องที่ 5 ซึ่งเป็นการสลับเพื่อขึ้นต้นทำนองกลุ่มหลังในห้องที่ 5 - 8 เป็นการเริ่มต้นทำนองกลุ่มหลัง

ลักษณะการดำเนินทำนองของซอด้วงและซออู้ เป็นลักษณะการดำเนินทำนองแบบเดียวกับทำนองหลักและการดำเนินทำนองของจะเข้ โดยไม่ได้มีการบรรเลงกลวิธีพิเศษใด ๆ

ท่อน 7

(3)

ทางห้อง	-- ร ม	ช ม --	- -ค ค	- ค --	- ม - ล	- ช - ค		
	- ค --	-- ร ค	-- ค	ช ---	- ม - ล	- ช - ค		
จะเข้	ค ร ม	ช ม ร ค	-- คคค	ค --	ร ม ช ล	ช ล ท ค		
	ช			ช				
ซอด้วง	ร ม	ช ม ร			ร ม ช ล			
	- ค	ค	-- คคค	ช ค --		ช ล ท ค		
ซออู้		ช		ช ค --	ช ล	ค ช ล ค		
	ม ค ร ม	ม ร ค	-- คคค		ร ม			

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้ เป็นลักษณะทำนองที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันมาจากทำนองกลุ่มที่ผ่านมา โดยแบ่งทำนองออกเป็น 3 กลุ่มย่อย แต่ละกลุ่มมีโน้ตจำนวน 2 ห้อง รวมเป็น 6 ห้อง โดยทุกกลุ่มมีลูกตกเป็นเสียงเดียวกันคือเสียงโด

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้ นั้นเป็นลักษณะเดียวกันทั้ง 3 เครื่องมือกล่าวคือทำนองหลักห้องที่ 1 - 4 นั้น ไม่มีการดำเนินทำนองเป็นทางเฉพาะหรือแปลทำนองไปเป็นอย่างอื่น ส่วนทำนองห้องที่ 5 - 6 นั้น เป็นลักษณะการดำเนินทำนองเก็บ 4 ตัวโน้ตต่อ 1 ห้อง โดยลักษณะการบรรเลงเก็บนี้เป็นลักษณะการเก็บแบบเรียบไปกับทำนองหลัก

การสอดทำนองของทั้ง 3 เครื่องดนตรีมีลักษณะของความกลมกลืนกันเป็นอย่างดี

ท่อน 7

(4)

ทางร้อง	- ค - ค	- ค - ค	- ค - ค	- ค - ค	- ค - ค	- ค - ค	ชลดคร	มร คต
	--- ฟ	--- ค	--- ฟ	--- ค	--- ฟ	--- ค	ฟ - ดร	มร คต
จะเข้	ค ค ร ค	ฟ ม ร ค	ท ค ร ค	ฟ ม ร ค	ฟ ค ร ค	ฟ ม ร ค	ชลดคร	มร คต
ซอด้วง	ร	ฟ ม ร	ร	ฟ ม ร	ร	ฟ ม ร	ร	มร
	ค ค ค	ค	ท ค ค	ค	ค ค . ค	ค	ชลดค	คต
ซออู้			ท ดร ค				ชลดคร	ถรคต
	ค ดร ค	ฟ ม ร ค		ฟ ม ร ค	ฟ ดร ค	ฟ ม ร ค		

ลักษณะการดำเนินทำนองกลุ่มนี้ เรียกว่า ลูกโยน ซึ่งเป็นทำนองที่พบในเพลงเร็ว เรื่องนี้ทุกท่าน หากแต่ทำนองโยนกลุ่มนี้มีความพิเศษไปจากทำนองโยนในกลุ่มอื่น ๆ กล่าวคือ เมื่อดำเนินทำนองมาจนถึงห้องที่ 6 แล้ว มีการเปลี่ยนเสียงลูกตกมาสู่ลูกตกเสียงลา ซึ่งมีความห่างกันเป็นคู่ 3 ซึ่งโดยปกติจะต้องเป็นลูกตกเสียงเดียวกันทั้ง 8 ห้องโน้ต

ทั้งนี้ลักษณะการดำเนินทำนองแบบนี้ เป็นลักษณะสำนวนเพลงที่ยังต้องการสำนวนเพลงอื่นมาต่อท้ายไปอีกจึงจะมีความสำเร็จสมบูรณ์

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้ มีลักษณะเก็บไปตามทำนองหลักแบบลูกโยนอย่างทำนองท่อนอื่น ๆ มีเพียงซออู้ที่มีการหักทำนองในห้องสุดท้าย เนื่องจากข้อจำกัดที่มีเสียงเพียงเสียง เร ทำให้มีการใช้เสียง ลา แทนเสียง มี (เสียงแรกของห้องสุดท้าย)

ท่อน 7

(5)

ทางน่อง	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล
	- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - ล
จะเข้	ลลล ทล	รี้ค้ทล	ซลทล	รี้ค้ทล	รี้ลทล	รี้ค้ทล	ซลทล	รี้ค้ทล
ซอด้วง		ร		ร	ร	ร		ร
	ลลทล	คทล	ซลทล	คทล	ลทค	คทล	ซลทล	คทล
ซอู้	ลลทล	รคทล	ซลทล	รคทล	รลทล	รคทค	รลทค	รคทล

ลักษณะทำนองหลักของทำนองนี้เป็นลักษณะ “ ลูกโยน ” ซึ่งการดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีทั้ง 3 ชิ้น ยึดทำนองหลักในการดำเนินทำนองเป็นหลัก โดยจะเข้มีการสะบัดเสียงเดียวเข้ามาตกแต่งทำนองในส่วนต้น ส่วนซอด้วงและซอู้นั้น ตกแต่งทำนองสอดประสานกันไปมา

ท่อน 8

(1)

ทางห้อง	- ท - ล	- ม - ล	- ล ทค	ร ค -	- ท - ล	- ม - ล	- ล ทค	ร ค -
	- - ล -	ร - ร -	ล - - -	- - ทล	- - ล -	ร - ร -	ล - - -	- - ทล
จะเข้า	- ทลล	ร ม รล	ช ล ทค	ร ค ทล	- ทลล	ร ม รล	ช ล ทค	ร ค ทล
ซอด้วง		ร ม รล		ร		ร ม รล		ร
	- ทลล		ช ล ทค	ค ทล	- ทลล		ช ล ทค	ค ทล
ซอู้	- ทลล	ล	ช ล ทค	ร ค ทล	ล ทลล	ล	ช ล ทค	ร ค ทล
		ร ม ร				ร ม ร		

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองหลักกลุ่มนี้ แบ่งทำนองออกเป็น 2 ช่วง เหมือนกันหรือเป็นการซ้ำทำนองระหว่างทำนองห้องที่ 1 - 4 กับทำนองห้องที่ 5 - 8 ลักษณะการดำเนินทำนองหลักเป็นการเก็บโดยมีความพิเศษอย่างหนึ่งคือ ในทุก ๆ 4 ห้อง มีเสียงลูกตกเป็นเสียงลาทั้ง 4 ห้อง ลักษณะทำนองหลักมีแสดงความเป็นหลักเป็นฐานในแง่ของการผูกทำนองอย่างไรเพราะและมีความต่อเนื่องกัน

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้า ซอด้วงและซอู้ นั้น เป็นไปในลักษณะเดียวกันกับทำนองกลุ่มอื่น ๆ เพราะไม่สามารถดำเนินทำนองเป็นทำนองของตัวเองเหมือนกับทำนองกลุ่มต่าง ๆ ที่ผ่านมา

ท่อน 8

(2)

ทางห้อง	(- - - ม	- ร - ค	ลท - ล	- ทดร	ม - - ม	- ร - ค	คท - รค	- - - -)
	- - ม -	ร - ค -	ซ - ล -	- ทดร	ม - ม -	ร - ค -	- ล - -	ทลซฟ
จะเซ้	(- - ม่ม	รี้รี้ คี้คี้	กทลล	- ทคร์	มี - ม่ม	รี้รี้ คี้คี้	ทลรี้คี้	ทลซฟ)
ซอด้วง	(- - มม	.รร		ร	ม - มม	รร	ร	ฟ)
		คค	ทลซล	- ทค		คค	ทล ค	ทลซ
ซอด้วง	(ทลซล	- ทดร			ทลรด	ทลซ
	- - มม	รรคค			ม - มม	รรคค		ฟ)

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองหลักกลุ่มนี้ แบ่งทำนองออกเป็น 2 ช่วง เหมือนกับการถามตอบระหว่างห้องที่ 1 - 4 กับห้องที่ 5 - 8 หลังจากนั้นมีการซ้ำทำนองทั้งหมดอีกครั้ง ลักษณะการถามตอบมีรายละเอียดดังนี้

ประโยคถาม ได้แก่ห้องที่ 1 - 4

ประโยคตอบ ได้แก่ห้องที่ 5 - 8

ลักษณะทำนองหลักนี้นอกจากจะมีลักษณะของการถามตอบแล้วยังมีความพิเศษอีกอย่างหนึ่งคือมีลักษณะของความไม่ลงตัวซึ่งจะพิจารณาได้จากห้องที่ 4 มีการหยุดหน้าห้องที่ 4 จำนวน 1 ตัวโน้ตแล้วส่งเสียงลูกตกไปในตำแหน่งที่ 1 ของห้องที่ 5

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเซ้ ซอด้วงและซออู้ นั้น เป็นไปในลักษณะเดียวกันกับทำนองกลุ่มอื่นๆ เพราะไม่สามารถดำเนินทำนองเป็นทำนองของตัวเองเหมือนกับทำนองกลุ่มต่าง ๆ ที่ผ่านมา

ท่อน 8

(3)

ทางน่อง	(- - - ล	- ช - ฟ	ม - ร	- ม ฟ ซ	ล - - ล	- ช - ฟ	ฟ ม - ช ฟ	- - - ร)
	- - ล -	ช - ฟ -	ด - ร -	- ม ฟ ซ	ล - ล -	ช - ฟ -	- ร - -	ม ร ด -
จะเข้	(- - ล ล	ช ช ฟ ฟ	ม ร ค ร	- ม ฟ ซ	ล - ล ล	ช ช ฟ ฟ	ม ร ช ฟ	ม ร ค ร
ซอด้วง	(- - ล ล	ช ช ฟ ฟ	ม ร ร	- ม ฟ ซ	ล - ล ล	ช ช ฟ ฟ	ม ร ช ฟ	ม ร ร)
			ด					ด
ซออู้	(- - ล ล	ช ช			ล - ล ล	ช ช	ช)
		ฟ ฟ	ม ร ค ร	- ม ฟ ซ		ฟ ฟ	ม ร ฟ	ม ร ค ร

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักและทำนองการบรรเลงกลุ่มนี้เป็นลักษณะเดียวกันกับ
ทำนองกลุ่มที่ผ่านมาทุกประการ แต่มีการเปลี่ยนเสียงจากลูกขึ้นเสียงมี เป็นลูกขึ้นเสียงลา
(ดูรายละเอียดจากทำนองกลุ่มที่ 2 ของท่อนนี้)

ท่อน 8

(4)

ทางห้อง	-ค(รม	--ฟช	ช-ฟล	----	-ค(รม	--ฟช	ช-ฟล	----
	ช-ค-	รม--	-ฟม--	ชฟมร	ช-ค-	รม--	-ฟม--	ชฟมร
อะเซ	ค รม	รม ฟช	ฟม ฟล	ช ฟมร	ค รม	รม ฟช	ฟม ฟล	ช ฟมร
	ช				ช			
ซอด้วง	ช รม	รม ฟช	ฟม ฟล	ช ฟมร	ช รม	รม ฟช	ฟม ฟล	ช ฟมร
	ค				ค			
ซอดู	ช	ช	คชคค	ช	ช	ช	คชคค	ช
	ค รม	รม ฟ		ฟมร	ค รม	รม ฟ		ฟมร

ลักษณะการดำเนินทำนองกลุ่มนี้เป็นการซ้ำทำนองเดียวกัน 2 ครั้ง โดยลักษณะทำนองหลักมีความเข้มข้น ด้วยการที่เป็นทำนองเก็บ อีกทั้งลักษณะสำนวนเป็นการแสดงซ้ำเพื่อปิดสำนวนเพื่อเริ่มต้นสำนวนใหม่ต่อไป

ลักษณะการดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีทั้ง 3 ชิ้น เป็นการยึดทำนองหลักเป็นพื้นฐาน แต่มีการบรรเลงในลักษณะเก็บที่มีความเรียบง่าย ไม่ปรากฏทำนองที่มีการสลับเหมือนกับทำนองหลัก นอกจากนี้พบว่าทำนองหลักมีความเข้มข้นกว่าทำนองที่แปลแล้ว

พ่อน 8

(5)

ทางน่อง	-- ร	-- ทค	-- รค	----	-- ร	-- ทค	-- รค	----
	-- ร -	ชลทค	ทลค	ทลชฟ	-- ร -	ชลทค	ทลค	ทลชฟ
จะเข้	-- รร	ชลทค	ทลค	ทลชฟ	-- รร	ชลทค	ทลค	ทลชฟ
ซอด้วง	-- รร		ร	ฟ	-- รร		ร	ฟ
		ชลทค	ทลค	ทลช		ชลทค	ทลค	ทลช
ซออู้	-- รร	ชลทค	ทลค	ทลช	-- รร	ชลทค	ทลค	ทลช
				ฟ				ฟ

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้ จากการพิจารณาพบว่า ห้องที่ 1 - 4 กับห้องที่ 5 - 8 นั้น เป็นการซ้ำทำนองกัน 2 ครั้งนั่นเอง ลักษณะทำนองหลักและการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้ นั้น เป็นลักษณะทำนองที่เหมือนกันเนื่องจากทำนองหลักนั้นเป็นทำนองที่มีลักษณะเกือบเหมือนเป็นทำนองที่แปลมาแล้วนั่นเอง

ลักษณะสำนวนเพลงประโยคนี มีเสียงลูกตกที่เสียงฟา เสียงลูกตกนี้ยังเสียงที่ยังไม่แสดงความสำเร็จสมบูรณ์ยังต้องมีทำนองอื่นมาต่อท้ายต่อไปอีก

ท่อน 8

(6)

ทางน้อง	(--- ล	- ช- ฟ	- ร ม- ร	- ม ฟ ช	ล -- ล	- ช- ฟ	พ ม- ช ฟ	--- ร)
	-- ล-	ช- ฟ-	ค- ร-	- ม ฟ ช	ล- ล-	ช- ฟ-	- ร --	ม ร ค-
จะเซ้	(-- ล ล	ช ช ฟ ฟ	ม ร ค ร	- ม ฟ ช	ล- ล ล	ช ช ฟ ฟ	ม ร ช ฟ	ม ร ค ร)
ซอด้วง	(-- ล ล	ช ช ฟ ฟ	ม ร ร	- ม ฟ ช	ล- ล ล	ช ช ฟ ฟ	ม ร ช ฟ	ม ร ร)
			ค					ค
ซอู้	(-- ล ล	ช ช			ล- ล ล	ช ช	ช)
		ฟ ฟ	ม ร ค ร	- ม ฟ ช		ฟ ฟ	ม ร ฟ	ม ร ค ร

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองหลักกลุ่มนี้ เป็นทำนองเดียวกันกับทำนองของกลุ่ม

ที่ 3

(ดูรายละเอียดจากทำนองกลุ่มที่ 3 ของท่อนนี้)

ท่อน 8

(7)

ทางน้อง	- ค รม	- - ฟช	ชฟ ฟล	- - - -	- ค รม	- - ฟช	ชล ดร	คทลช
	ช- ค -	รม - -	- ม - -	ชฟมร	ช- ค -	รม - -	ฟ - ดร	คทลช
จะชี้	ค รม	รมฟช	ฟมฟล	ช ฟมร	ค รม	รมฟช	ชลคัร	คัทลช
	ช				ช			
ขอด้วง	ช รม	รมฟช	ฟมฟล	ชฟมร	ช รม	รมฟช	ร	
	ค				ค		ชลค	คทลช
ขออู่	ช	ช	ล	ช	ช	ช	ชลดร	คทลช
	ค รม	รมฟ	ฟมฟ	ฟมร	ค รม	รมฟ		

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองหลักกลุ่มนี้ เป็นทำนองเดียวกันกับทำนองของกลุ่มที่ 4 ของท่อนนี้ หากแต่มีความแตกต่างกันใน 2 ห้องสุดท้ายของทำนอง ซึ่งตั้งทำนองด้วยการสะบัดแล้วลงจบด้วยเสียง ซอล เพื่อออกสู่ทำนองโยนต่อไป พบว่าทำนองหลักมีความเข้มข้นมากกว่าทำนองที่แปลเป็นทางบรรเลงในวงเครื่องสายไทยแล้ว

ท่อน 8

(8)

ทางน้อง	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ช - ช	- ล - -	- ช - ล
	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช	- ช - ม	- ร - ม
จะเซ้	ค้ ช ล ช	ค้ ท ล ช	ฟ ช ล ช	ค้ ท ล ช	ท ช ล ท	ร้ ท ล ช	ท ล ช ม	ร ม ช ล
ชอด้วง			ฟ ช ล ช				ม	ร ม ช ล
	ช ช ล ช	ค ท ล ช		ค ท ล ช	ค ช ล ท	ค ท ล ช	ท ล ช	
ชอู้	ค ช ล ช	ค ท ล ช	ช ล ช	ค ท ล ช	ค ช ล ช	ค ท ล ช	ท ล ช	ช ล
			ฟ				ม	ร ม

ลักษณะการดำเนินทำนองกลุ่มนี้ เรียกว่า ลูกโยน ซึ่งเป็นทำนองที่พบในเพลงเร็ว เรื่องนี้ทุกท่อน หากแต่ทำนองโยนกลุ่มนี้มีความพิเศษไปจากทำนองโยนในกลุ่มอื่น ๆ กล่าวคือเมื่อดำเนินทำนองมาถึงห้องที่ 6 แล้ว มีการเปลี่ยนเสียงลูกตกมาสู่ลูกตกเสียงลา ซึ่งมีความห่างกันเป็นคู่ 2 ซึ่งโดยปกติจะต้องเป็นลูกตกเสียงเดียวกันทั้ง 8 ห้องโน้ต

ทั้งนี้ลักษณะการดำเนินทำนองแบบนี้ เป็นลักษณะสำนวนเพลงที่ยังต้องการสำนวนเพลงอื่นมาต่อท้ายไปอีกจึงจะมีความสำเร็จสมบูรณ์

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเซ้ ชอด้วงและชอู้ มีลักษณะเก็บไปตามทำนองหลักแบบลูกโยนอย่างทำนองท่อนอื่น ๆ

ท่อน 8

(9)

ทางห้อง	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล	- ล - ล
	- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - ล	- - - ร	- - - ล
จะเข้	ลลทล	ร้ค้ทล	ซลทล	ร้ค้ทล	ร้ลทล	ร้ค้ทล	ซลทล	ร้ค้ทล
ซอด้วง		ร		ร	ร	ร	ร	ร
	ลลทล	คทล	ซลทล	คทล	ลทล	คทล	ลทล	คทล
ซออู้	ลลทล	รคทล	ซลทล	รคทล	รลทล	รคทล	ซลทล	รคทล

ลักษณะการดำเนินทำนองกลุ่มนี้ เรียกว่า ลูกโยน ซึ่งเป็นทำนองที่พบในเพลงเร็วเรื่องนี้ทุกท่อน โดยเป็นลูกตกเสียงเดียวกันทั้ง 8 ห้องโน้ต

ทั้งนี้ลักษณะการดำเนินทำนองแบบนี้ เป็นลักษณะสำนวนเพลงที่มีความสำเร็จสมบูรณ์

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้ มีลักษณะเก็บไปตามทำนองหลักแบบลูกโยนอย่างทำนองท่อนอื่น ๆ

ท่อน 9

(1)

ทางมือ	(- ม - ด	- ม - ด	--- ม	- ล --	ล ท ค	ร ด --	- ท --	- ล --)
	ร - ร -	ร - ร -	-- ร -	ร ---	ล - - -	-- ท ล	--- ล	- ร --
จะเข้	(ร ม ร ล	ร ม ร ล	-- ร ม	ร ล --	ซ ล ท ค	ร ค ท ล	- ล	- ล)
							- ล	- ล
ซอด้วง	(ร ม ร ล	ร ม ร ล	-- ร ม	ร ล --)
					ซ ล ท ค	ร ค ท ล	- ท ล ล	- ท ล ล
ซออู้	(ล	ล		ล --	ซ ล ท ค	ร ค ท ล	- ท ล ล	- ท ล ล)
	ร ม ร	ร ม ร	-- ร ม	ร				

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองหลักกลุ่มนี้ มีการดำเนินทำนองเก็บไปจำนวน 6 ห้องโน้ต ลักษณะพิเศษอย่างหนึ่งของทำนองหลักกลุ่มนี้คือ จะพบการลักจังหวะในห้องที่ 3-4 ส่วน 2 ห้องสุดท้ายนั้น เป็นการดำเนินทำนองพักเสียงของลูกคอกห้องที่ 6 นั้นเอง

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้ นั้น เป็นการดำเนินทำนองไปตามทำนองหลักทั้ง 3 เครื่องดนตรี เนื่องจากทำนองท่อนที่ 9 นี้เป็นส่วนท้ายของเพลงเรื่องนี้ การบรรเลงข้อมืออัตราราวที่เร็วขึ้น ลักษณะการประพันธ์ให้มีการพักทำนองเช่นนี้ ถือได้ว่าเป็นการพักกำลังของนักดนตรีได้อีกวิธีหนึ่ง นับเป็นความเฉลียวของผู้ประพันธ์ที่กำหนดสัดส่วนความเข้มข้นของเพลงไว้อย่างเหมาะสม

ท่อน 9

(2)

ทางร้อง	-- ดร	- ม --	-- ค ม	- - - -	ท-ร -	ล ท ดร	- ม - -	- ร - -
	ล ท - -	ค- ร ค	ล ท - -	ร ค - -	- ล - ช	- - - -	- - - ร	- ช - -
จะเข้า	ล ท ค ี	ค ี ม ี	ล ท ค ี	ร ี ค ี - -	ท ล ร ี ช	ล ท ค ี	- ร ี	- ร ี
							- ร ี	- ร ี
ขอด้วง	ร	ม ร	ม	ร	ร	ร	- ม ร ร	- ม ร ร
	ล ท ค	ค ค	ล ท ค	ค - -	ท ล ช	ล ท ค		
ขออยู่	ล ท ดร		ล ท		ท ล ร ช	ล ท ดร	- ม ร ร	- ม ร ร
		ค ม ร ค	ค ม	ร ค - -				

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองหลักกลุ่มนี้ มีลักษณะกระสวนจังหวะคล้ายคลึงกับทำนองในกลุ่มที่ 1 หากแต่มีความแตกต่างออกไปในห้องที่ 3 ที่ทำนองในกลุ่มที่ 2 นี้เป็นการเก็บแต่ในห้องที่ 4 ก็ยังคงไว้ซึ่งลักษณะทำนองที่มีการลัดจังหวะ อีกทั้งเอกลักษณ์เด่นอีกประการหนึ่งของกระสวนจังหวะในท่อนที่ 9 คือ การทิ้งจังหวะให้ห่างในห้องที่ 7-8 ซึ่งเป็นการดำเนินทำนองพักเสียงของลูกตกห้องที่ 6

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้า ขอด้วงและขออยู่นั้น เป็นการดำเนินทำนองไปตามทำนองหลักทั้ง 3 เครื่องดนตรี โดยในห้องที่ 7-8 เป็นการเพิ่มตัวโน้ตเข้าไป 1 ตัว คือ เสียง เร เพื่อเพิ่มให้ทำนองมีความกระชับมากยิ่งขึ้น

ท่อน 9

(3)

ทางร้อง	-- ตร	- ม --	-- คม	- ---	ดท ร -	ทล --	- ช --	- ฟ --
	ลท --	ค- รค	ลท --	รค --	- ล-ค	-- ซฟ	-- -ฟ	-ท --
จะเข้	ลทคี่รี	คี่มรีคี่	ลทคี่มี	รีคี่ --	ทล รี่คี่	ทลซฟ	- ฟ	- ฟ
							- ฟ	- ฟ
ซอด้วง	ร	มร	ม	ร	ร	ซฟ	- ซฟฟ	- ซฟฟ
	ลทค	ค ค	ลทค	ค --	ทล ค	ทล		
ซออู้	ลทค ร		ลท		ทลรค	ทลซ	- ซ	- ซ
		ค ม รค	ค ม	รค --		ฟ	ฟ ฟ	ฟ ฟ

ลักษณะทำนองหลักของทำนองกลุ่มที่ 3 นี้ พบว่าลักษณะสำนวนเหมือนกับทำนองในกลุ่มที่ 2 ในห้องที่ 1-4 เป็นลักษณะทำนองเดียวกันกับทำนองกลุ่มที่ 2 หากแต่มีความแตกต่างในห้องที่ 5-8 เท่านั้น ซึ่งลักษณะการดำเนินทำนองได้เรียงเสียงลงมาจบที่ลูกตกเสียง ฟา

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้ นั้น เป็นการดำเนินทำนองไปตามทำนองหลักทั้ง 3 เครื่องดนตรี โดยคงไว้ซึ่งลักษณะเด่นของทำนองคือการลักจังหวะในห้องที่ 4 และการขีดจังหวะออกในห้องที่ 7-8 แต่ยังคงลักษณะการเพิ่มโน้ตเข้าไปอีก 1 เสียงเพื่อให้ทำนองเกิดความกระชับยิ่งขึ้น

ท่อน 9

(4)

ทางห้อง	-- ฟช	- ล --	-- ฟล	----	ม-ช-	ร ม ฟช	- ล --	- ช --
	ร ม --	ฟ -ชฟ	ร ม --	ชฟ --	- ร -ค	----	---ช	- ค--
อะเซี	ร ม ฟช	ฟลชฟ	ร ม ฟล	ชฟ --	ม ร ชค	ร ม ฟช	- ช	- ช
							- ช	- ช
ขอด้วง	ร ม ฟช	ฟลชฟ	ร ม ฟล	ชฟ --	ม ร ช	ร ม ฟช	- ล ชช	- ล ชช
					ค			
ขอผู้	ช	ลช	ล	ช	ช	ช	- ล ชช	- ล ชช
	ร ม ฟ	ฟ ฟ	ร ม ฟ	ฟ --	ม ร ค	ร ม ฟ		

ลักษณะการดำเนินทำนองมีลักษณะกระสวนจังหวะเดียวกับทำนองในกลุ่มที่ 2 แต่
ทว่ามีความแตกต่างที่อยู่กับคนละบันไดเสียง อีกทั้งลักษณะทำนองเป็นแบบโอดพัน

ลักษณะการดำเนินทำนองเป็นลักษณะเดียวกับทำนองกลุ่มที่ 1 - 3 ของท่อนนี้ หาก
แต่มีการเปลี่ยนบันไดเสียงเท่านั้น

ท่อน 9

(5)

ทางมือ	-- ฟช	- ล --	-- ฟล	----	ม-ชฟ	--- ร	- ม --	- ร --
	ร ม --	ฟ-ชฟ	ร ม --	ชฟ--	- ร --	ม ร ค -	--- ร	- ช --
จะเข้	ร ม ฟช	ฟ ล ชฟ	ร ม ฟล	ชฟ --	ม ร ชฟ	ม ร ค ร	- ร	- ร
							- ร	- ร
ซอด้วง	ร ม ฟช	ฟ ล ชฟ	ร ม ฟล	ชฟ --	ม ร ชฟ	ม ร ร	- ม ร ร	- ม ร ร
						ค		
ซออู้	ช	ลช	ล	ชฟ--	ม ร ช			
	ร ม ฟ	ฟ ฟ	ร ม ฟ		ฟ	ม ร ค ร	- ม ร ร	- ม ร ร

ลักษณะทำนองหลักของทำนองในกลุ่มที่ 5 พบว่ามีความคล้ายคลึงกับทำนองในกลุ่มที่ 3 แต่อยู่คนละบันไดเสียง ลักษณะทำนองเป็นแบบโอดพัน

ลักษณะการดำเนินทำนองเป็นลักษณะเดียวกับทำนองกลุ่มที่ 1 - 4 ของท่อนนี้ หากแต่มีการเปลี่ยนบันไดเสียงไปเท่านั้น และยังคงไว้ซึ่งลักษณะเด่นของทำนองของท่อน 9 ได้แก่ การลัดจังหวะและการยึดจังหวะให้ห่างในข้อที่ 7-8

ท่อน 9

(6)

ทางร้อง	- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร	- ร - ร
	- - - ซ	- - - ร	- - - ซ	- - - ร	- - - ซ	- - - ร	- - - ซ	- - - ร
จะเข้	ร ร ม ร	ซ ฟ ม ร	ค ร ม ร	ซ ฟ ม ร	ซ ร ม ร	ซ ฟ ม ร	ค ร ม ร	ซ ฟ ม ร
ซอด้วง	ร ร ม ร	ซ ฟ ม ร	ร ม ร	ซ ฟ ม ร	ซ ร ม	ร ม ฟ ซ	ฟ ล ซ ฟ	ซ ฟ ม ร
ซออู้		ซ		ซ		ซ ล	ซ	
	ร ร ม ร	ฟ ม ร	ค ร ม ร	ฟ ม ร	ม ค ร ม	ฟ ฟ	ฟ ม ฟ	ซ ฟ ม ร

ลักษณะการดำเนินทำนองกลุ่มนี้ เรียกว่า ลูกโยน ซึ่งเป็นทำนองที่พบในเพลงเร็ว เรื่องนี้ทุกท่อน โดยเป็นลูกตกเสียงเดียวกันทั้ง 8 ห้องโน้ต

ทั้งนี้ลักษณะการดำเนินทำนองแบบนี้ เป็นลักษณะสำนวนเพลงที่มีความสำเร็จ สมบูรณ์

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้ มีลักษณะเก็บไปตามทำนองหลักแบบลูกโยนอย่างทำนองท่อนอื่น ๆ

ท่อน 10

(1)

ทางน้อง	-- ทล	----	ทล--	-- ลท	-- รท	----	รท--	รม-ร
	----	ชร--	--ชร	-ช-ท	----	ลท--	--ลท	--ทล
จะเซ้	--ทล	ชร--	ทลชร	-ชลท	--ร้ท	ลท--	ร้ทลท	ร้ทม้ร
ชอด้วง		ชร--	ชร		--ร		ร	รม ร
	--ทล		ทล	-ชลท	ท	ลท--	ทลท	ท
ชอู้	--ทล	ช	ทลช	-ชลท	--รท	ลท--	รทลท	รท
		ร--	ร					มร

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองท่อนสุดท้ายนี้ จากการศึกษาพบว่าทั้งท่อน 10 นี้มีการดำเนินทำนองเป็นลักษณะเฉพาะแตกต่างจากทำนองของท่อนอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะท่อนที่ 10 นี้เป็นท่อนสุดท้ายและนักดนตรีมีการใช้กำลังมาตลอด การดำเนินทำนองท่อนนี้ จึงเป็นทำนองที่มีลักษณะ "เป็นห่วง ๆ" มีการพักทำนองหน้าวรรคเกือบทุกวรรค และเป็นทำนองที่มีความลักษณะเหมือนกันตลอดทั้งท่อน ทำให้นักดนตรีมีการผ่อนกำลังลง และเป็นการคลี่คลายทำนองที่บรรเลงมาตั้งแต่ท่อนที่ 1 - 9

ลักษณะทำนองหลักอาจแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 ห้อง โดย 2 ห้องแรกเป็นการดำเนินทำนองแบบดักจังหวะ มีการหยุดหน้าและหยุดหลัง ในส่วนของ 2 ห้องหลัง เป็นการเก็บสรุปทำนองห้องที่ 1 - 2

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักและการดำเนินทำนองของจะเซ้ ชอด้วงและชอู้ นั้น เป็นการดำเนินทำนองลักษณะเดียวกับทำนองหลัก อาจมีการปรับการบรรเลงเป็นการ "เหลือม" ทำนองได้

ท่อน 10

(2)

ทางห้อง	- - - ล	- ช - -	- ล - ช	- ม - ร	- - - ม	- ร - -	- ม - ร	- ม - ช
	- - ม -	ม - - -	ม - ม -	ร - ท -	- - ท -	ท - - -	ท - ท -	ท - ช -
จะเข้	- - ม ล	ม ช - -	ม ล ม ช	ร ม				ม ช
				ท ร	- - ท ม	ท ร - -	ท ม ท ร	ท ร
ซอด้วง	- - ม ล	ม ช - -	ม ล ม ช	ร ม ร	ม	ร - -	ม ร	ร ม ช
				ท	- - ท	ท	ท ท	ท
ซออู้	ล	ช - -	ล ช	ท ร	- - ท	ท ร - -	ท ท ร	ท ร ช
	- - ม	ม	ม ม	ร ม	ม		ม	ม

ลักษณะทำนองหลักอาจแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 ห้อง โดย 2 ห้องแรกเป็นการดำเนินทำนองแบบลักจังหวะ มีการหยุดหน้าและหยุดหลัง 2 ห้องหลังเป็นการเก็บสรุปทำนองห้องที่ 1-2

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักและการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้ นั้น เป็นการดำเนินทำนองอย่างทำนองกลุ่มที่ 1 ของท่อนนี้

(ดูรายละเอียดการวิเคราะห์ของกลุ่ที่ 1 ท่อนนี้)

ท่อน 10

(3)

ทางมือ	--ดท	- - - -	ดท - -	-ช - -	- - - ร	มช -ช	- - - ร	มช - ม
	- - - -	ดช - -	- - ดช	ม - รร ม	- - ท -	- - ม -	- - ท -	- - ร -
จะเข้	--ดท	ดช - -	ดทลช	มช รร ม		มช มช		มช รร ม
					- - ท ร		- - ท ร	
ซอด้วง				มช รร ม	ร	มช มช	ร	มช รร ม
	--ดท	ดช - -	ดทลช		- - ท		- - ท	
ซออู้	--ดท	ดช - -	ดทลช	ช	- - ช	ช ช	- - ช	ช
				ม รร ม	ร	ม ม	ร	ม รร ม

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้ แบ่งออกเป็น 2 ช่วง โดยช่วงแรกคือห้องที่ 1 - 4 นั้น เป็นการดำเนินทำนองอย่างทำนองกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ส่วนช่วงหลังคือทำนองห้องที่ 5 - 8 นั้น เป็นลักษณะการดำเนินทำนองแบบ “ลูกเหลื่อม” 1 กลุ่มย่อย เท่ากับ 2 ห้อง โน้ต ลักษณะทำนองห้องที่ 5 - 8 นั้น เป็นลักษณะการถาม - ตอบ เนื่องจากมีการขึ้นต้นทำนองเหมือนกันแต่ส่วนท้ายแตกต่างกันไป

ลักษณะการดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้ นั้นดำเนินทำนองไปตามลักษณะทำนองของทำนองหลัก

ท่อน 10

(4)

ทางร้อง	- - - ร	ม ช - ช	- - - ร	ม ช - ม	- - ลช	ช - - -	ช - ช -	- ท - ล
	- - ท -	- - ม -	- - ท -	- - ร -	- - - ร	- ม - -	- ร - ม	- ท - ล
จะเข้		ม ช ม ช		ม ช ร ม	- - ช ร	ช ม - -	ช ร ช ม	- ท - ล
	- - ท ร		- - ท ร					
ซอด้วง	ร	ม ช ม ช	ร	ม ช ร ม	- - ช ร	ช ม - -	ช ร ช ม	- ท - ล
	- - ท		- - ท					
ซออู้	ร	ม ช ม ช	ร	ม ช ร ม	- - ช	ช	ช ช	- ท - ล
	- - ท		- - ท		ร	ม - -	ร ม	

ลักษณะทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ช่วงเช่นเดียวกัน โดยช่วงแรกนั้น คือห้องที่ 1-4 เป็นการซ้ำทำนองมาจากทำนองกลุ่มที่ 3 ครึ่งหลัง (ห้องที่ 5-8) นั้นเอง ส่วนช่วงหลังนั้น เป็นลักษณะการดำเนินทำนองที่มีการลัดจังหวะในห้องที่ 5-6 และมีการเก็บเพื่อเป็นการสรุปทำนองเพลงในห้องที่ 7-8

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้นั้น เป็นการดำเนินทำนองอย่างทำนองหลัก

ท่อน 10

(5)

ทางห้อง	- - ล ล	ทล - -	- ท - -	- ร - -	- - ล ล	ทล - -	- ท - -	- ร - -
	- - ล	- - ชม	- - ลช	- - ทล	- - ล	- - ชม	- - ลช	- - ทล
จะเซ้	- - ลล	ทลชม	ชทลช	ลร้ทล	- - ลล	ทลชม	ชทลช	ลร้ทล
ซอด้วง		ชม		ร		ชม		ร
	- - ลล	ทล	รทลร	ล ทล	- - ลล	ทล	รทลร	ล ทล
ซอู้	- - ลล	ทลช	ชทลช	ลรทล	- - ลล	ทลช	ชทลช	ลรทล
		ม				ม		

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองท่อนนี้ จากการศึกษาพบว่า ลักษณะทำนองหลักอาจแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 ห้อง โดยเป็นลักษณะการซ้ำทำนองกัน ลักษณะการดำเนินทำนองหลักนั้น มีการดำเนินทำนองเป็นจำนวนเดียวกันกับจำนวน 4 ห้องสุดท้ายของกลุ่มที่ผ่านมานั้นเอง

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองของจะเซ้ ซอด้วงและซอู้ นั้น เป็นการดำเนินทำนองอย่างทำนองหลัก

ท่อน 10

(6)

ทางมือ	-- ม ม	-- ซด	- ด - ด	- ฟ - -	-- ม ม	-- ซด	- ด - ด	- ฟ - -
	-- ม	ร ม - -	- ร - -	ร ม - ม	-- ม	ร ม - -	- ร - -	ร ม - ม
จะเข้	- - ม ม	ร ม ซด	- ด	ร ฟ - ม	- - ม ม	ร ม ซด	- ด	ร ฟ - ม
			- ด				- ด	
ซอด้วง	- - ม ม	ร ม ซด	ร ม ฟ ซ	ด ซ ฟ ม	- - ม ม	ร ม ซด	ร ม ฟ ซ	ด ซ ฟ ม
ซออู้		ซด	- ด - ด			ซด	- ด - ด	
	- - ม ม	ร ม		ร ฟ - ม	- - ม ม	ร ม		ร ฟ - ม

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองท่อนนี้ จากการศึกษาพบว่า ลักษณะทำนองหลักอาจแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 ห้อง โดยเป็นลักษณะการซ้ำทำนองเช่นเดียวกับกลุ่มที่ผ่านมานั้นเอง ลักษณะการดำเนินทำนองหลักนั้นมีการดำเนินทำนองเป็นจำนวนเดียวกันกับจำนวน 4 ห้องสุดท้ายของกลุ่มที่ผ่านมานั้นเอง ลักษณะทำนองเป็นห้วง ๆ หรือเป็นกลุ่ม ซึ่งเป็นลักษณะเดียวกันทั้งท่อน 10

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้นั้น เป็นการดำเนินทำนองอย่างทำนองหลักหากแต่ซอด้วงมีการตกแต่งทำนองให้มีลักษณะเก็บในห้องที่ 3-4

ท่อน 10

(7)

ทางม้อง	- ฟ - -	ฟ ม - -	ร - ท ร	- - ร ม	- ฟ - -	ฟ ม - -	ร - ท ร	- - ร ม
	- - ม ร	- - ร ท	- ล - -	ล ท - -	- - ม ร	- - ร ท	- ล - -	ล ท - -
จะเซ้	ร ฟ ม ร	ฟ ม ร		ม	ร ฟ ม ร	ฟ ม ร		ม
		ท	ร ล ท ร	ล ท ร		ท	ร ล ท ร	ล ท ร
ซอด้วง	ร ฟ ม ร	ฟ ม ร	ร ร	ร ม	ร ฟ ม ร	ฟ ม ร	ร ร	ร ม
		ท	ล ท	ล ท		ท	ล ท	ล ท
ซออยู่		ท	ร ล ท ร	ล ท ร		ท	ร ล ท ร	ล ท ร
	ร ฟ ม ร	ฟ ม ร		ม	ร ฟ ม ร	ฟ ม ร		ม

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองท่อนนี้ จากการศึกษาคพบว่า ลักษณะทำนองหลักอาจแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 ห้อง โดยเป็นลักษณะการซ้ำทำนอง ลักษณะการดำเนินทำนองหลักนั้นมีการดำเนินทำนองเป็นส่วนหนึ่งของทำนองเกือบทั้ง 2 กลุ่มทำนอง

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองของจะเซ้ ซอด้วงและซออยู่นั้น เป็นการดำเนินทำนองอย่างทำนองหลัก

ท่อน 10

(8)

ทางห้อง	-- ท ท	ร - ท ร	-- ร ร	ม - ร ม	-- ม ม	ช ม - ท	- ท ท	- ท ล ช
	-- ท	- ล - -	-- ร	- ท - -	-- ม	- - ร ท	- - ท -	ร ท ล ช
จะเข้			-- ร ร	ม ม	-- ม ม	ช ม ร		
	-- ท ท	ร ล ท ร		ท ร		ท	- - ท ท	ร ท ล ช
ซอด้วง		ร ร	-- ร ร	ม ร ม	-- ม ม	ช ม ร		ร
	-- ท ท	ล ท		ท		ท	- - ท ท	ท ล ช
ซอด้	-- ท ท	ร ล ท ร		ท		ช ร ท	- - ท ท	ร ท ล ช
			-- ร ร	ม ร ม	-- ม ม	ม		

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้ นี้ จากการศึกษพบว่า ลักษณะทำนองหลักที่เป็นลักษณะของ “ลูกเหลื่อม” ทั้ง 8 ห้อง โดยแบ่งออกเป็น 4 ทำนองที่แตกต่างกันในเรื่องของเสียงแต่เหมือนกันในเรื่องโครงสร้างทำนอง

ลักษณะการดำเนินทำนองของทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซอด้ นั้น เป็นการดำเนินทำนองอย่างทำนองหลัก

ท่อน 10

(9)

ทางร้อง	- - ซ ซ	- ม - ล	- ซ - ม	- ร - ซ	(ลท ร ม	ร ด ท ล	- ซ - ม	- ร - ซ
	- ซ - -	- ท - ล	- ซ - ท	- ล - ซ	ซ - ร ม	ร ด ท ล	- ซ - ท	- ล - ซ
จะเข้	ซซ ซ	ร ม ซ ล	ท ล ซ ม	ซ ท ล ซ	ล ท ร ม	ร ด ท ล	ซ ร ม ฟ	ซ ท ล ซ
	ซ							
ซอด้วง	ซ - ซซซ	ร ม ซ ล	ซ ม	ร	ร ม	ร	ท ล ซ ล	ร
			ท ล	ท ล ซ	ล ท	ด ท ล		ท ล ซ
ซออู้	- ซ-ซซซ	ซ ล	ท ล ซ	ซ ล ซ	ซ	ซ ล ท ร	ท ล ซ	ซ ท ล ซ
		ร ม	ม	ม	ม ร ม		ม	

ลักษณะทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้เรียกว่าเป็น " ทำนองบาก " ซึ่งเป็นทำนองที่เป็นแบบฉบับของเพลงเรื่องนี้บรรเลงก่อนจะออกสู่ทำนองโยน ถือได้ว่าเป็นทำนองเชื่อมระหว่างทำนองปกติกับลูกโยน

ลักษณะทำนองบากนี้ ได้ทำการอธิบายไว้ในท่อนที่ 1 กลุ่มที่ 6

ท่อน 10

(10)

ทวงน่อง	- ช - ค	- ช - ช	- ช - ค	- ช - ช	- ช - ค	- ช - ช	- ช - ค	- ช - ช
	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช	- - - ค	- - - ช
อะเซี	คื ช ล ช	คื ท ล ช	ฟ ช ล ช	คื ท ล ช	ร ค ช ล	ท ร คื ท	ฟ ช ล ท	คื ท ล ช
ชอด้วง			ฟ ช ล ช		ร	ร		
	ค ช ล ช	ค ท ล ช		ค ท ล ช	ค ช ล	ท ค ท	ค ท ล ท	ค ท ล ช
ชอด้	ช ช ล ช	ค ท ล ช	ช ล ท	ค ท ล ช	ค ช ล	ท ร ค ท	ฟ ค ฟ ท	ค ท ล ช
			ฟ		ฟ			

ลักษณะทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้เรียกได้ว่าเป็น " ทำนองโยน " ซึ่งเป็นทำนองที่บรรเลงต่อจากทำนองที่เรียกว่า " ทำนองบาก " และเป็นทำนองสุดท้ายของท่อนที่ 3 นี้

ลักษณะทำนองโยนนี้ ลักษณะการดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีทั้ง 3 ชั้น ในวงเครื่องสายนั้น เป็นลักษณะการตกแต่งทำนองโดยยึดเสียงตกของลูกโยนนี้เป็นหลัก อีกทั้งใช้เอกลักษณ์ในการตกแต่งทำนองและการสอดทำนองให้เกิดความกลมกลืนกันมากที่สุด

สรุปการศึกษาและวิเคราะห์การบรรเลงเพลงเร็วในวงเครื่องสายไทย : กรณีศึกษาเรื่องแขกมดตีนหมู
ทางหลวงชาญเชิงระนาด (เงิน ผลารักษ์)

เมื่อได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์การบรรเลงเพลงเร็วเรื่องแขกมดตีนหมู จากการบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายไทย 3 ชั้นประกอบด้วย จะเข้ ซอด้วงและซออู้ นั้น สามารถสรุปออกเป็น 2 ประเด็นคือ

1. สรุปลักษณะการบรรเลงจะเข้ ซอด้วงและซออู้ในเพลงเร็วเรื่องแขกมดตีนหมู
2. สรุปและชี้แจงปัญหาและอุปสรรคของทางฆ้อง (ทำนองหลัก) กับการดำเนินทำนองในเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย 3 ชั้น คือ จะเข้ ซอด้วงและซออู้

ลักษณะการบรรเลงจะเข้ ซอด้วงและซออู้ในเพลงเร็วเรื่องแขกมดตีนหมู

จากการวิเคราะห์ลักษณะการบรรเลง จะเข้ ซอด้วงและซออู้ ในเพลงเร็วเรื่องแขกมดตีนหมู สามารถสรุปได้เป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้

1. การแปลทำนองจากทำนองหลักไปเป็นเครื่องดนตรีทั้ง 3 ชั้นนั้น สามารถสรุปได้ว่าเป็นการดำเนินตามลักษณะทำนองหลัก ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะทำนองหลักของเพลงเร็วเรื่องนี้ เป็นอัตราชั้นเดียวโดยลักษณะทำนองเพลงจะมีการเก็บโดยการบรรเลงสลับมือเป็นส่วนใหญ่ ทำนองเพลงอัตราชั้นเดียวนี้เป็นอัตราที่ต้องแสดงเนื้อหาให้ครบในประโยคที่สั้นเรียงร้อยติดต่อกันอย่างรวดเร็ว เพลงเร็วจะใช้จังหวะหน้าทับสองไม้ควบคุมจังหวะทำให้ไม่เผลอต่อการแปลทำนองยกเว้นทำนองบางทำนองเท่านั้น

2. การดำเนินทำนองของซอด้วงและซออู้ เป็นการดำเนินทำนองเก็บอย่างปกติ มีการใส่กลวิธีพิเศษทางบางประการที่เป็นกลวิธีพิเศษขั้นต้นเท่านั้น เช่น การสะบัดเสียงเดียว การสะบัดสามเสียง เป็นต้น ไม่พบการใช้กลวิธีพิเศษขั้นสูงเช่นการขยี้ การใช้เสียงกล้า หรือการคิดรูคสาย ตบสายของจะเข้เลย

3. การดำเนินทำนองของจะเข้ เป็นการดำเนินทำนองเก็บและมีการสอดแทรกการใช้กลวิธีพิเศษซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะเช่น การคิดทิงนอย เป็นการบรรเลงเสียงที่เป็นคู่ 8 โดยใช้

เสียงต่างสายกันบรรเลงสลับกัน โดยเริ่มบรรเลงที่สายลวดด้วยไม้ดีดเข้าก่อนแล้วตามด้วยการบรรเลงที่สายเอกด้วยไม้ดีดเข้าเช่นกัน เป็นต้น ลักษณะเช่นนี้มีการนำมาสอดแทรกในเพลงต่างๆ และรวมไปถึงเพลงเรื่องประเภทเพลงเร็วด้วย ลักษณะทำนองของเพลงเร็วมีทำนองส่วนใหญ่เอื้อให้ใช้กลวิธีพิเศษดังที่กล่าวมาข้างต้น โดยส่วนใหญ่จะนำการคิดท่วงนอยมาบรรจบในทำนองเพลง เมื่อลักษณะทำนองหลักมีการเรียงร้อยเป็นทำนองที่เว้นเสียงห่าง ๆ

4. การดำเนินทำนองเมื่อแปลทำนองเรียบร้อยแล้วของทั้ง 3 เครื่องดนตรีนั้น มีคุณลักษณะเรื่อง “ความเข้มข้น” น้อยกว่าทำนองที่เป็นทำนองหลัก ทั้งนี้เมื่อทำการวิเคราะห์พบว่าทำนองหลักของเพลงเร็วเรื่องแขกมดดินหมูนี้นั้นเป็นทางที่มีความเข้มข้นมาก และเป็นทางที่เอื้อต่อการแสดงความสามารถของผู้บรรเลงฆ้องวงใหญ่ นับว่าเป็นทำนองหลักที่มีความวิจิตรพิสดารมากเป็นพิเศษเรื่องหนึ่งหรือเรื่องเดียวของฆ้องวงใหญ่ทีเดียว เพราะฉะนั้นในการดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายอันได้แก่จะเข้ ซอด้วงและซออู้ นั้นมีการลดความเข้มข้นจากทำนองหลักลงมา ด้วยสาเหตุนี้ทำให้เมื่อแปรทำนองจากทำนองหลักแล้วไม่สามารถดำเนินทำนองไปเป็นอย่างอื่นได้

5. การดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้ นั้น มีความลำบากด้วยข้อจำกัดเรื่องขอบเขตของเสียงของแต่ละเครื่องดนตรี เมื่อต้องแปลทำนองจากทำนองหลักเพลงเร็วเรื่องแขกมดดินหมู ทำให้การดำเนินทำนองต้องพยายามหลีกเลี่ยงการใช้ “เสียงคนละช่วงคู่ 8” นอกจากนี้จะเป็นลักษณะการดำเนินทำนองที่เป็นเอกลักษณ์ของซออู้เท่านั้น

6. การดำเนินทำนองของจะเข้ ซอด้วงและซออู้ เมื่อทำการสอดทำนองในเพลงเร็วเรื่องแขกมดดินหมูแล้ว พบว่ามีลักษณะที่ปรากฏคือ “ความเรียบ” ซึ่งแตกต่างไปจากวงปี่พาทย์เมื่อนำเพลงเร็วเรื่องนี้ไปบรรเลงที่ต้องแสดงความโดดเด่นของระนาดเอกซึ่งเป็นผู้นำวงออกมาให้ได้

7. แนวการบรรเลงเพลงเร็วในวงเครื่องสายโดยปกติแล้วจะมีอัตราเร็วหรือกระชับเมื่อเทียบกับวงดนตรีประเภทอื่น ๆ เนื่องจากเครื่องดนตรีในวงเครื่องสายเอื้อต่อการดำเนินจังหวะเร็ว แสดงความคล่องตัว อีกทั้งยังไม่ต้องทำหน้าที่ขับกล่อมอย่างวงดนตรีอื่น ๆ เช่น วงมโหรีที่ต้องการแนวการบรรเลงช้า

8. ลักษณะการแปลทำนองจากทำนองหลักที่มีการบรรเลงเก็บเพื่อไปสู่เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย จะมีหลักที่พบคือ มักจะมีการแปลทำนองโดยไม่เปลี่ยนทำนองเป็นอย่างอื่น

เนื่องจากการเก็บของทำนองหลักจะมีนัยสำคัญซึ่งไม่สามารถเปลี่ยนทำนองไปเป็นอย่างอื่นได้ จะมีการดำเนินทำนองเป็นอย่างอื่นต่อเมื่อการดำเนินทำนองอย่างทำนองหลักนั้นไปติดขัดกับเรื่องของ ช่วงเสียงของเครื่องดนตรีนั้น ๆ จะมีการเปลี่ยนทำนองไปตามความเหมาะสมในเรื่องข้อจำกัดของ แต่ละเครื่องดนตรี

ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของทางร้องกับการสอดทำนองระหว่างเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย ในเพลงเร็ว เรื่อง แยกมัดตีนหมู

จากการวิเคราะห์ลักษณะการบรรเลง ซอด้วงและซออู้ในเพลงเร็วเรื่องแยกมัดตีนหมู
นี้ พบอุปสรรคของทางร้อง (ทำนองหลัก)กับการสอดทำนองของเครื่องดนตรีเครื่องสาย 3 ชิ้นดัง
จะได้แสดงทำนองที่เป็นปัญหาและอุปสรรคดังนี้

ตัวอย่างที่ 1

ด้านจังหวะ (Rhythm)

ม ร - -	ม ร - -	ค - ม ร	- - - -	ม ร - -	ค ร ม ช
- ค - ช	- ค - ช	- ช - ค	- ช - -	- ค - ช	- - - ช

ลักษณะทำนองหลักนี้ เป็นทำนองหลักที่เป็นปัญหาและเป็นอุปสรรคต่อการแปล
ทำนองเป็นทางของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย ลักษณะทำนองหลักมีความเป็นพิเศษและมี
ลักษณะเฉพาะ มีการเว้นวรรคทำนองเป็นช่วง ๆ และมีการลักจังหวะที่ห้องที่ 4 หลังจากนั้นมีการ
สรุปทำนองเป็น 2 ห้องสุดท้าย

เมื่อนำ ทำนองนี้มาประดิษฐ์เป็นทางเครื่องสาย ลักษณะทำนองที่แปลแล้วมีการ
เปลี่ยนไป ลักษณะทำนองก็จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปมาและมีการเปลี่ยนเสียงลูกตกบ้างในห้อง
ที่ไม่ใช่ห้องสำคัญหรือห้องที่ต้องแสดงเสียงของลูกตก

จากทำนองหลักนี้เมื่อแปลทำนองเป็นทางเครื่องสายจะได้ทำนองดังนี้

ม ร ค ช	ค ร ค ช	ร ค ม ร	ค ช ร ค	ม ร ค ช	ค ร ม ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------

ลักษณะทำนองที่แปลออกมาแล้วแสดงความรู้สึกละมุนและมีลักษณะสำนวนเปลี่ยนแปลง
ไปจากทำนองหลักมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากธรรมชาติของสำนวนเพลงของวงเครื่องสายไทยมี
ลักษณะที่แตกต่างไปจากทำนองของสำนวนเครื่องดนตรีในวงปี่พาทย์นั่นเอง

ตัวอย่างที่ 2

ด้านขอบเขตเสียง (Interval)

- ค - ร	ค - - ค	- ร ค -	- ค - -	ท ล	ด ท	ค ร ม
- ท - -	- ซ - -	- - - ซ	- - - -	- ซ - -	- - - ด	

ลักษณะทำนองหลักนี้ เป็นทำนองหลักที่เป็นปัญหาและเป็นอุปสรรคต่อการแปล ทำนองเป็นทางของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย ลักษณะทำนองหลักมีความเป็นพิเศษและมีลักษณะเฉพาะ มีลักษณะไปในแนวทางเดียวกันกับทำนองของตัวอย่างที่ 1

เมื่อนำทำนองนี้มาประดิษฐ์เป็นทางเครื่องสาย ลักษณะทำนองที่แปลแล้วมีการเปลี่ยนไป จากทำนองหลักอย่างสิ้นเชิงดังทำนองต่อไปนี้

ค ท ค ร	ค ซ ค ท	ค ร ค ซ	ร ล ท ค	ซ ล ท ค	ร ค ท ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------

ลักษณะทำนองที่แปลออกมาแล้วมีลักษณะด้านวนเปลี่ยนแปลงไปจากทำนองหลักมากจนแทบไม่เหลือ โครงสร้างของทำนองหลัก ทั้งนี้เนื่องมาจากลักษณะทำนองหลักเป็นลักษณะสำนวนของเพลงทางปี่พาทย์ การดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีดำเนินทำนองเช่นระนาดเอก จะมีลักษณะการบรรเลงสับมือตามทำนองหลักได้ แต่เครื่องดนตรีทางเครื่องสายต้องมีการดำเนินทำนองเก็บไปให้ได้ ลักษณะทำนองเมื่อแปลแล้วจึงได้ทำนองที่มีความคลาดเคลื่อนไปจากทำนองหลัก แต่ยังคงเสียงถูกต้องอยู่เช่นเดิม

ตัวอย่างที่ 3

ด้านลักษณะจำเพาะของมือฆ้อง

(- ช - -	- ค - ท	- ค - ร	- ค - ท	- ม - ร	- ค - ท	- ค - ท	(ช ล - ช)
- ร - -	ค - ท -	ค - ร -	ค - ท -	ม - ร -	ค - ท -	ค - ท -	ฟ - ช -

ลักษณะสำนวนทำนองหลักของทำนองนี้ เป็นอีกสำนวนหนึ่งที่เป็นปัญหาและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายเนื่องจาก ลักษณะทำนองหลักเป็นการดำเนินทำนองโดยนำคู่ 8 มาบรรเลงสลับเสียงสูงต่ำ และนำมาเรียงร้อยกันทั้งประโยค

เมื่อนำมาดำเนินทำนองเป็นทางเครื่องสายทุกเครื่องดนตรีไม่สามารถดำเนินทำนองเป็นอย่างอื่นไปได้ ถ้าดำเนินทำนองเก็บจะทำให้สำนวนเพลงเปลี่ยนแปลงไปจากทำนองหลักมาก สามารถดำเนินทำนองได้เพียงห้องสุดท้ายเท่านั้นตามตัวอย่างทำนองที่แปลแล้วดังนี้

- ช - -	ค ค ท ท	ค ค ร ร	ค ค ท ท	ม ม ร ร	ค ค ท ท	ค ค ท ท	ช ล ช ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จะสังเกตได้ว่าห้องที่ 2 - 7 นั้นเป็นการดำเนินทำนองตามทำนองหลัก ส่วนห้องสุดท้ายเป็นการดำเนินทำนองเก็บซึ่งแตกต่างจากทำนองหลัก

ลักษณะจำเพาะของมือฆ้อง

(- - - ม	- ร - ค	ลท - ล	- ทด ร	ม - ม	- ร - ค	คท - รค	- - - -)
- - ม-	ร - ค -	ช - ล -	- ทด ร	ม - ม -	ร - ค -	- ล - -	ท ล ช ฟ

ลักษณะทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้เป็นสำนวนที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินทำนองของเครื่องดนตรีประเภทดำเนินทำนองโดยเฉพาะเครื่องดนตรีในวงเครื่องสายไทย เนื่องจากทำนองหลักกลุ่มนี้มีลักษณะการนำเสียงคู่ 8 มาบรรเลงสลับมือซ้ายขวาแล้วเรียงร้อยกัน 3 ชุด ก่อนที่จะมีการสลับในห้องที่ 3 และมีการสร้างความไม่ลงตัวให้กับทำนองโดยให้เสียงสุดท้ายของห้องไปอยู่ในตำแหน่งที่ 1 ของห้องถัดไป ทำให้เกิดเป็นเอกลักษณ์เฉพาะและมีความไพเราะ แปลกไปกว่าทำนองปกติ

ลักษณะเช่นนี้ทำให้การดำเนินทำนองหรือแปลทำนองไปเป็นอย่างอื่นนั้นจะทำให้ความหมายของเพลงผิดเพี้ยนไปจากปกติ จึงเป็นอุปสรรคและปัญหาอย่างหนึ่งในการดำเนินทำนองโดยเครื่องดนตรีในวงเครื่องสายไทย

ตัวอย่างที่ 4

สำนวนพหูภาวะ (จังหวะ , มือ , สำนวน)

(- ค ค -	- ค - ร	-- ม -	- ร ม -	(- ค ค -	- ค - -	- ร - ม	- ช - ถ)
- - ค -	ช - - ถ	- ม - -	-- ม -	- - ค -	ช - - -	- ร - ม	- ช - ถ

ลักษณะการดำเนินทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้ มีลักษณะเป็นสำนวนเฉพาะ เป็นทางบังคับที่ไม่สามารถดำเนินทำนองไปเป็นอย่างอื่นได้เช่นเดียวกับทำนองตัวอย่างที่ 3 สาเหตุที่ไม่สามารถดำเนินทำนองไปเป็นอย่างอื่นได้นั้นเนื่องมาจากลักษณะทำนองมีลักษณะเป็นการลักจังหวะซึ่งเป็นลักษณะที่มีเอกลักษณ์และมีความหมายแสดงสำเนียงแขก ซึ่งเป็นสำเนียงของเพลงเร็วเรื่องนี้ ถ้าเครื่องดนตรีใด ๆ มาแปลทำนองไปเป็นอย่างอื่นย่อมทำให้ความหมายผิดเพี้ยนไปได้ จึงเป็นเหตุผลอีกประการหนึ่งที่ทำให้เพลงเร็วเรื่องนี้ ดังนั้นสำนวนลักษณะพหูภาวะนี้จึงจำเป็นที่เครื่องดนตรีในวงเครื่องสายไทยควรรีการบรรเลงตามทำนองหลักเป็นสำคัญ

ตัวอย่างที่ 5

ความซับซ้อนของสำนวนทำนอง

(ทล) ซ	- ซ ร ร	ทล) ลท	ร - ม -	- ซ (ลท	ร - ม -	ซ - ร ม	ซล - ซ)
ซร	ร ท	ซ	- ท - ร	ร ซ -	- ท - ร	- ท - -	- - ซ -

ลักษณะทำนองหลักของทำนองกลุ่มนี้เป็นสำนวนที่มีความซับซ้อนโดยเฉพาะเมื่อทำการดำเนินทำนองเป็นเครื่องดนตรีประเภทดำเนินทำนองโดยเฉพาะเครื่องดนตรีในวงเครื่องสายไทย เนื่องจากทำนองหลักกลุ่มนี้มีลักษณะบรรเลงเก็บสลับมือไปมาทำให้เกิดความซับซ้อน ทำให้เกิดเป็นเอกลักษณ์เฉพาะและมีแปลกไปกว่าทำนองปกติ

ลักษณะเช่นนี้ทำให้การดำเนินทำนองหรือแปลทำนองไปเป็นอย่างอื่นนั้นจะทำให้ความหมายของเพลงผิดเพี้ยนไปจากปกติ

จากตัวอย่างทำนองทั้ง 5 ตัวอย่างนี้เป็นการแสดงให้เห็นว่าเพลงเร็วเรื่องแขกมดตีนหมูนี้มีลักษณะที่มีความเป็นพิเศษและมีเอกลักษณ์เฉพาะเป็นของตัวเอง ทำให้ไม่เอื้อต่อการดำเนินทำนองหรือแปลทำนองไปเป็นทำนองเฉพาะของแต่ละเครื่องมือได้